

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

**Informatīvais ziņojums par
Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas
finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas un Šveices
sadarbības programmas apguvi līdz 2014.gada 30.jūnijam**

Satura rādītājs

1. Kopsavilkums	6
2. ES fondu finansējuma ietekme uz Latvijas tautsaimniecības attīstību.....	8
3. 2004.-2006.gada plānošanas perioda KF projektu slēgšana.....	9
4. 2007. -2013.gada plānošanas perioda ES fondu ieviešana	10
4.1. Darbības programmu un darbības programmu papildinājumu grozījumi	10
4.2. ES fondu investīciju progress	12
4.2.1. Kopējais ES fondu investīciju progress un mērķu sasniegšana.....	12
4.2.2. Risku vadība	24
4.2.3. Informācija par valsts budžeta virsraistībām.....	27
4.3. Lielo projektu īstenošana.....	29
4.4. ES fondu tehniskās palīdzības aktivitāšu īstenošana.....	31
5. EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu ieviešana	32
6. Šveices programmas ieviešana	35
7. Neatbilstības ES fondu un citu ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansētu projektu ietvaros	37
7.1. Neatbilstības ar finansiālu ietekmi ES fondu 2007.-2013. gada plānošanas periodā ES fondos līdz 2014.gada 30.jūnijam	37
7.2. Neatbilstības EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu un Šveices programmas ietvaros	42
8. ES fondu ieviešanas, vadības, kontroles un uzraudzības sistēmas darbība un pasākumi tās pilnveidošanai.....	42
8.1. Veiktie pasākumi ES fondu vadības un kontroles sistēmas pilnveidošanai	42
8.2. Plānotie pasākumi vadības un kontroles sistēmas pilnveidošanai.....	43
9. Jaunais ES fondu 2014.–2020.gada plānošanas periods	44
10. Iepriekšējo MK lēmumu izpilde.....	48
11. Secinājumi un turpmākā rīcība	49

PIELIKUMI:

1. pielikums informatīvajam ziņojumam „2007. – 2013.gada plānošanas perioda ES fondu finanšu investīcijas prioritāšu līmenī līdz 2014.gada 30.jūnijam”.
2. pielikums informatīvajam ziņojumam “Ātrāk uzsākamo specifisko atbalsta mērķu laika grafiks 2014. un 2015.gadam”

Saīsinājumi

AI	-	ES fondu atbildīgā iestāde
ALTUM	-	Valsts akciju sabiedrība „Latvijas attīstības finanšu institūcija ALTUM”
CFLA	-	Centrālā finanšu un līgumu aģentūra
DP	-	Darbības programma
DPP	-	Darbības programmas papildinājums
EEZ	-	Eiropas Ekonomikas zona
EEZ/Norvēģijas finanšu instrumenti	-	2009. – 2014.gada perioda Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instruments un Norvēģijas finanšu instruments
EK	-	Eiropas Komisija
ERAF	-	Eiropas Reģionālās attīstības fonds
ES	-	Eiropas Savienība
ESF	-	Eiropas Sociālais fonds
ES fondi	-	2007. – 2013. g. plānošanas perioda 1.mērķa ¹ Eiropas Sociālais fonds, Eiropas Reģionālās attīstības fonds un Kohēzijas fonds
EM	-	Ekonomikas ministrija
FM	-	Finanšu ministrija
IKP	-	Iekšzemes kopprodukts
IUB	-	Iepirkumu uzraudzības birojs
IZM	-	Izglītības un zinātnes ministrija
KDG	-	Koalīcijas darba grupa
KF	-	Kohēzijas fonds
KM	-	Kultūras ministrija
JASPERS	-	Joint Assistance to Support Projects in European Regions (Kopējā palīdzība projektu sagatavošanai Eiropas reģionos)
LIAA	-	Valsts aģentūra „Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra”
LGA	-	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Latvijas Garantiju aģentūra”
LM	-	Labklājības ministrija
MK	-	Ministru kabinets
MVK	-	Mazie un vidējie komersanti
NVO	-	Nevalstiskā organizācija
P&A	-	Pētniecība un attīstība
PPIV	-	Pārbaudes projektu īstenošanas vietās
RI	-	ES fondu, EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu revīzijas iestāde
SAM	-	Specifiskais atbalsta mērķis
SM	-	Satiksmes ministrija
SI	-	ES fondu sadarbības iestāde
SIA	-	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību
SIF	-	Sabiedrības integrācijas fonds
Šveices programma	-	Latvijas un Šveices sadarbības programma
TM	-	Tieslietu ministrija
TP	-	ES fondu tehniskā palīdzība
VARAM	-	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
VI	-	ES fondu, EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu un Šveices

¹ Ar EK regulu (EK) Nr. 1080/2006, kas stājas spēkā 2006.gada 1.augustā, tiek noteikti trīs mērķi fondu pasākumu īstenošanai. 1.mērķis ir konverģence, kas paredzēts vismazāk attīstīto dalībvalstu un reģionu konverģences paātrināšanai, uzlabojot pieauguma un nodarbinātības nosacījumus un tiek finansēs no ERAF, ESF un KF līdzekļiem. Latvija ir tiesīga saņemt finansējumu šī mērķa ietvaros.

FMzino_110814_ES_fondi; Informatīvais ziņojums par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas–Šveices sadarbības programmas apguvi līdz 2014.gada 30.jūnijam

		programmas vadošā iestāde
VID	-	Valsts ieņēmumu dienests
VIAA	-	Valsts Izglītības attīstības aģentūra
VIS	-	ES fondu vadības informācijas sistēmas
VKanc	-	Valsts kanceleja
VM	-	Veselības ministrija
VSS	-	Valsts sekretāru sanāksme
VVD	-	Valsts vides dienests

1. Kopsavilkums

2014.gada pirmajā ceturksnī IKP pieaugums ir nedaudz palēninājies, salīdzinājumā ar iepriekšējā gada attiecīgo ceturksni veidojot 2,8%. 2014.gada pirmajā ceturksnī visstraujāk augošā bija būvniecības nozare ar 24,6% gada pieaugumu.

Līdz 2014.gada 30.jūnijam noslēgti 6,9 tūkst. līgumu par projektu īstenošanu 5,2 mljrd. *euro* apmērā, t.i. par 102,8% no pieejamā publiskā finansējuma (0,1% progress pret iepriekšējo ceturksni). Finansējuma saņēmējiem kopā ir izmaksāti 3,8 mljrd. *euro* jeb 76,1% no pieejamā publiskā finansējuma (2,2% progress pret iepriekšējo ceturksni). 2014.gada 2.ceturkšņa mērķis maksājumiem finansējuma saņēmējiem ir izpildīts 74,3% apmērā no plānotā līdz 2014.gada 30.jūnijam. To ir ietekmējis visu fondu mērķu neizpildes, kam pamats ir finansējuma saņēmēju plānoto maksājumu pieprasījumu pārplānošana uz vēlākiem mēnešiem. Izpildīti mērķi ESF, ERAF un KF ietvaros attiecīgi 90,8%, 78,7% un 64,5%. Vienlaikus jāuzsver, ka ESF gadījumā, pateicoties ievērojamam papildus valsts budžeta virsstaistību apjomam, kopā jau veiktie maksājumi finansējuma saņēmējiem pārsniedz pieejamo ESF finansējumu.

Lai kompensētu lauztos līgumus, iespējamās neatbilstības un citus riskus, valdība ir iepriekš lēmusi par papildus budžeta virsstaistībām ES fondu projektu īstenošanai (404,6 milj. *euro*) apmērā. Ar iepriekšējiem informatīvajiem ziņojumiem tika sniegta informācija par MK apstiprinātajiem finanšu disciplīnas kritērijiem un joprojām aktuāli, ka atsevišķas atbildīgās iestādes nav spējušas izpildīt noteiktos maksājumu mērķus, kā arī KF un uzņēmējdarbības un inovāciju programmas gadījumā paredzēta elastība finanšu pieejamībā, lai mazinātu pilnvērtīgas ES finansējuma iespēju neizmantošanas riskus. Tomēr kopumā tiek pildīti iepriekšējo MK sēžu protokollēmuma punkti, bet vairākumam lēmumu izpildes termiņš ir līdz šī gada beigām. .

Pārskata periodā veikti vairāki nozīmīgi soļi ES fondu 2014.–2020.gada plānošanas perioda plānošanas dokumentu izstrādē. 2014.gada 20.jūnijā EK apstiprināja Partnerības līgumu Eiropas Savienības investīciju fondu 2014.–2020.gada plānošanas periodam, vienlaikus turpinās darbs pie DP “Izaugsme un nodarbinātība”, kā arī ātrāk uzsākamo SAM nosacījumu izstrādes.

Turpinās darbs pie 2014.-2020.gada plānošanas perioda vadības un kontroles sistēmas jautājumiem. Būtisks progress ir saistībā ar normatīvo bāzi - 2014.gada 3.jūlijā Saeimā tika apstiprināts likumprojekts „Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda 2014.-2020.gada plānošanas perioda vadības likums”, kura mērķis ir noteikt ES fondu vadības vispārējos pamatprincipus Latvijas Republikā.

EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu un Šveices programmas ieviešana

Pārskata periodā aktīvi noritēja darbs pie atklātajos konkursos iesniegto projektu iesniegumu vērtēšanas SIF NVO fondā, KM Kultūras un dabas mantojuma un EM Inovāciju programmās, kā arī noslēdzās iepriekš noteikto projektu iesniegumu vērtēšana VARAM Nacionālā klimata politikas, TM Korekcijas dienestu un EM Inovāciju programmās. Savukārt IZM Pētniecības un Stipendiju programmā turpināja atklāto projektu konkursu nolikumu izstrādi. 4.jūnijā notika programmu gada sanāksme, kurā donoru pārstāvji augtu FMzino_110814_ES_fondi; Informatīvais ziņojums par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas–Šveices sadarbības programmas apguvi līdz 2014.gada 30.jūnijam

novērtēja progresu programmu ieviešanā, vienlaikus izsakot priekšlikumus paātrināt un vienkāršot procesus, kā arī fokusēties uz rezultātu orientāciju, balstoties uz rūpīgu un atbildīgu risku vadību visos līmeņos.

Šveices programmā turpinās 8 projektu īstenošana, savukārt 4 projektu īstenošana jau ir noslēgusies. 20.maijā notika Šveices programmas ikgadējā sanāksme, kurā Šveices pārstāvji augtu novērtēja līdz šim sasniegto un puda apmierinātību ar Latvijas puses iestāžu darbu. Investīciju apguves ziņā Latvija nemainīgi ir līderu vidū starp 12 saņēmējvalstīm Šveices programmas līdzekļu apgūšanā.

Ziņojumā iekļautie protokollēmuma punkti:

- 1) Ņemot vērā konstatētās atkāpes no plānotā virssaistību finansējuma apjoma, kā arī, lai nodrošinātu Kohēzijas fonda finansējuma pilnīgu izmantošanu un ceļu infrastruktūras sakārtošanu, noteikt, ka Satiksmes ministrijas pārziņā esošās aktivitātes “TEN-T autoceļu tīkla uzlabojumi” ietvaros virssaistību apjoms 4 220 323 euro apmērā var tikt samazināts, ja līdz 2014.gada 1.oktobrim Satiksmes ministrija neiesniedz Finanšu ministrijā pamatotu un īstenojamu priekšlikumu investīciju projektu īstenošanai, nodrošinot Eiropas Komisijā deklarējamus izdevumus 2007.-2013.gada plānošanas perioda ietvaros;
- 2) Lai nodrošinātu ar vadošo iestādi saskaņotu informāciju donoriem un mazinot līdz šim konstatēto finanšu plūsmas plānošanas kļūdu risku, noteikt, ka Eiropas Ekonomikas zonas un Norvēģijas finanšu instrumentu līdzfinansēto programmu apsaimniekotāji – Ekonomikas ministrija, Izglītības un zinātnes ministrija, Kultūras ministrija, Sabiedrības integrācijas fonds, Tieslietu ministrija, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija – pirms programmas finanšu instrumentu līdzekļu pieprasījuma attiecīgajā saimnieciskajā gadā un nākamajos saimnieciskajos gados (donorvalstu Eiropas Ekonomikas zonas un Norvēģijas finanšu instrumentu Noteikumu 8.5.nodaļa) iesniegšanas Valsts kasē līdz kārtējā gada 1.februārim, 2.maijam, 1.septembrim un 20.novembrim iesniedz minēto pieprasījumu elektroniski saskaņošanai Finanšu ministrijā;
- 3) Ņemot vērā informatīvajā ziņojumā sniegto informāciju², uzskatīt par atgūtiem Valsts reģionālās attīstības aģentūras īstenotā ES fonda projekta „Pašvaldību funkciju atbalsta sistēmas izveides 1.kārta” ietvaros neatbilstoši veiktos izdevumus 34 974,65 *euro* apmērā;
- 4) Sākot ar 2015.gadu, informatīvo ziņojumu par Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas un Šveices sadarbības programmas apguvi Finanšu ministrijai izstrādāt un finanšu ministram iesniegt Ministru kabinetā divas reizes gadā, ņemot vērā plaši pieejamo un regulāri (ik mēnesi) aktualizēto finanšu informāciju ES fondu mājas lapā, kā arī to, ka lēmumi pirms to izskatīšanas MK tiek izskatīti Koalīcijas partneru darba grupas par ES fondu jautājumiem sanāksmēs

² Saskaņā ar Ministru kabineta 2010.gada 10.augusta noteikumu Nr.740 „Kārtība, kādā ziņo par Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda ieviešanā konstatētajām neatbilstībām, pieņem lēmumu par piešķirtā finansējuma izlietojumu un atgūst neatbilstošos izdevumus” 24.punktu.

FMzino_110814_ES_fondi; Informatīvais ziņojums par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas–Šveices sadarbības programmas apguvi līdz 2014.gada 30.jūnijam

2. ES fondu finansējuma ietekme uz Latvijas tautsaimniecības attīstību³

Ņemot vērā statistikas publicēšanas periodiskumu, šī ziņojuma ietvaros tiek sniegts apskats par makroekonomikās situācijas attīstību 2014.gada 1.ceturksnī. Informācija par tautsaimniecības attīstību 2014.gada 2.ceturksnī kopumā tiks sniegta nākamā ziņojumā par pārskata periodu līdz 2014.gada 30.septembrim.

Saskaņā ar CSP datiem Latvijas IKP 2013.gadā, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, palielinājies par 4,1%, turpinot uzrādīt straujāko kāpumu starp ES valstīm. 2014.gada pirmajā ceturksnī IKP pieaugums ir nedaudz palēninājies, salīdzinājumā ar iepriekšējā gada attiecīgo ceturksni veidojot 2,8%. Pozitīvu ietekmi uz IKP dinamiku ir atstājušas arī ES fondu (plašākā izpratnē)⁴ investīcijas. Analīzes dati apliecina, ka 2013.gadā bez ES fondu ieguldījumiem IKP pieaugums būtu par aptuveni 1,5 procentpunktiem zemāks.

No izlietojuma puses lielāko pozitīvo devumu izaugsmē 2013.gadā un 2014.gada pirmajā ceturksnī deva privātais patēriņš, kas palielinājās attiecīgi par 5,4% un 2,1%, tādējādi atspoguļojot uzlabojumus darba tirgū un algu pieaugumu. Tomēr jāatzīmē, ka kopumā privātais patēriņš 2013.gadā joprojām par 12,2% atpalika no pirmskrīzes laika augstākā līmeņa, kas bija sasniegts 2007.gadā. Privātā patēriņa straujāku atjaunošanos ierobežo joprojām augstais bezdarba līmenis un liels mājsaimniecību parādu slogs. 2013.gadā ES fondu investīcijas pozitīvi ietekmējušas arī privātā patēriņa izaugsmi - vidējās reālās darba samaksas pieauguma tempa palielinājumu par aptuveni 1,7 procentpunktiem, tādējādi radot privātā patēriņa pieauguma tempa veicinošu efektu aptuveni 1,2 procentpunktu apmērā.

Neskatoties uz ekonomikas atlabšanu, investīcijas paliek salīdzinoši zemā līmenī, 2013.gadā investīciju apjoms samazinājās par 4,3%, vēl joprojām par 41% atpaliekot no pirmskrīzes laika augstākā līmeņa 2007.gadā. 2014.gada 1.ceturksnī investīciju pieaugums ir atjaunojies un bruto pamatkapitāla veidošana, salīdzinot ar iepriekšējā gada attiecīgo ceturksni, ir palielinājusies par 2,2%. Arī turpmāk kopējo investīciju dinamiku ietekmēs komercbanku piesardzīgā kreditēšanas politika, bet privātā sektora investīcijas noteiks uzņēmēju nogaidošais noskaņojums attiecībā uz nākotnes perspektīvām. Lai nodrošinātu stabilu izaugsmi, investīciju loma kļūs arvien svarīgāka. Vēl jo vairāk to apstiprina rūpniecības apakšnozarēs vērojamās augstās jaudu noslodzes, kas liecina par nepieciešamību investēt.

2014.gada pirmajā ceturksnī preču un pakalpojumu eksporta pieauguma temps palielinājās līdz 2,3%. Jāņem vērā, ka līdz šim Latvijas konkurētspējas uzlabošanas pamatā noteica darbaspēka izmaksu samazināšana, bet turpmāk izšķiroša loma būs spējai palielināt produktivitāti.

Imports 2013.gadā un 2014.gada pirmajā ceturksnī samazinājās par 1,7%. Būtiskāko ietekmi uz importa izmaiņām pirmajā ceturksnī atstāja minerālproduktu importa

³ Šajā Ziņojumā ES fondu ietekmes analīze balstās uz SIA „Projektu un kvalitātes vadība” pētījuma par izspiešanas efektu un publiskā kapitāla elastību Latvijā ES fondu ietekmes izvērtēšanas metodoloģijas attīstībai (<http://www.esfondi.lv/page.php?id=1104>) rezultātiem. ES fondu ietekme uz makroekonomiskajiem rādītājiem sniegta balstoties uz 2010.gada salīdzināmajām cenām.

⁴ Saskaņā ar Latvijas Modeļa metodoloģiju novērtēta ESF, ERAF, KF/ISPA, ES pirmsiestāšanās finanšu instrumentu Phare un SAPARD, INTERREG, ES Kohēzijas politikas 3.mērķa „Eiropas teritoriālā sadarbība” programmas (ERAF), EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu, kā arī Latvijas un Šveices sadarbības programmas ietekme.

FMzino_110814_ES_fondi; Informatīvais ziņojums par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas–Šveices sadarbības programmas apguvi līdz 2014.gada 30.jūnijam

samazinājums par 20,5% un mehānismu un ierīču importa pieaugums par 4,4%. Jāatzīmē, ka ES fondu labvēlīgā ietekme uz privāto patēriņu un pieprasījumu pēc ārvalstu investīciju precēm (izejvielas, būvmateriāli utt.) 2013.gadā ir sekmējusi importa pieauguma tempu par 1,9 procentpunktiem.

2014.gada pirmajā ceturksnī visstraujāk augošā bija būvniecības nozare ar 24,6% gada pieaugumu, un starp straujāk augošajām bija arī mākslas, finanšu pakalpojumu un lauksaimniecības nozares.

Līdz ar ekonomikas izaugsmi turpina uzlaboties situācija darba tirgū. Pēc CSP veiktā darbaspēka apsekojuma rezultātiem 2013.gadā nodarbināto skaits 15-74 gadu vecumā sasniedza 893,9 tūkstošus, kas bija par 2,1% jeb 18,3 tūkstošiem vairāk nekā 2012.gadā un ES fondu projektu īstenošanas ietekme pieaugumā ir 0,4%. 2014.gada pirmajā ceturksnī nodarbināto skaita pieaugums kļuvis lēnāks, salīdzinājumā ar iepriekšējā gada attiecīgo ceturksni palielinoties par 0,2%, un strādājošo iedzīvotāju skaits pirmajā ceturksnī bija 881,7 tūkstoši. Darba meklētāju īpatsvars 2013.gadā saruka līdz 11,9%, kas ir par 3,1% mazāk kā pirms gada. Arī 2014.gada pirmajā ceturksnī darba meklētāju īpatsvars bija 11,9%. Sagaidāms, ka vidējā termiņā būs vērojams mērens nodarbinātības pieaugums, un izaugsme galvenokārt balstīsies uz produktivitātes pieaugumu. Neskatoties uz faktu, ka ES fondu ietekme uz nodarbināto skaita pieaugumu ir neliela, pieņemams, ka ES fondu investīcijas ir būtiski stimulējušas cilvēkkapitāla attīstību.

Lai gan ekonomikā saglabājās augsti izaugsmes tempi, patēriņa cenas vidēji 2013.gadā saglabājās iepriekšējā gada līmenī, un 2014. gada pirmajā ceturksnī bija vērojams tikai niecīgs inflācijas pieaugums, kad martā patēriņa cenas bija par 0,3% augstākas nekā attiecīgajā mēnesī pirms gada. Zemo inflācijas līmeni 2013.gadā turpināja noteikt ārējie procesi jeb tā sauktā importētā inflācija, pirmkārt energoresursu cenu kritums. Tajā pašā laikā spēcīgas izaugsmes periodam netipiski zemā līmenī saglabājās arī pamatinflācija jeb tā patēriņa groza daļa, kuru nosaka iekšējās norises. Viegļu inflāciju paaugstinošu efektu radījuši ES fondi - bez Kohēzijas politikas investīcijām 2013.gadā Latvijā varētu būt novērojama deflācija 0,2% līmenī.

3. 2004.-2006.gada plānošanas perioda KF projektu slēgšana

2004.-2006.gada plānošanas perioda KF slēgšanas ietvaros kopumā līdz 2014.gada 2.ceturksņa beigām no 45 KF projektiem EK kopā ir akceptējusi noslēgumus 40 projektiem, veicot Latvijai maksājumus 657,4 milj. *euro* apmērā. Slēgšana procesa ietvaros vēl palikuši 4 KF projekti (2 vides sektorā, 1 satiksmes sektorā un 1 VI projekts), kurus EK plāno noslēgt līdz 2014. gada beigām – 2015.gada 1.pusē, ņemot vērā to, ka par atsevišķiem EK ierosināto finanšu korekciju gadījumiem iespējama uzklauššanas procedūra (FM izstrādās atsevišķu pozīciju un ziņojumu valdībai, ja šāda situācija būs aktuāla).

2014.gada 19. jūnijā Latvija saņēma no EK noslēguma maksājumu 1,7 milj. *euro* apmērā projektam “Liepājas ostas pievedceļu rekonstrukcija”, kuru īstenoja Liepājas speciālās ekonomiskās zonas pārvalde. Noslēguma maksājums saņemts pilnā apmērā, kāds tas tika pieprasīts EK.

2014.gada 17.jūlijā Latvija saņēma no EK noslīguma aprēķinu projektam “Ūdenssaimniecības attīstības Austrumlatvijas upju baseinos”, kur EK piemēro finanšu korekciju 6 milj. *euro* apmērā par iepirkumu pārkāpumiem, galvenokārt. Tomēr, ņemot vērā ievērojamās virssaistības šim projektam, kas pilnībā nosedz finanšu korekciju, drīzumā Latvija saņems pieprasīto noslīguma maksājumu pilnā apmērā 4 461 600 *euro*.

Neformāli Latvija ir arī saņēmusi saskaņošanai projekta “Vilcienu kustības vadības sistēmas modernizācija (Latvijas Austrumu-Rietumu dzelzceļa koridors)” noslīguma aprēķinu 6,4 milj. *euro* apmērā, par ko drīzumā Latvija saņems arī oficiālu paziņojumu no EK par projekta slēgšanu.

4. 2007. -2013.gada plānošanas perioda ES fondu ieviešana

Lai nodrošinātu EK prasību ievērošanu, Latvija līdz š.g. 30.jūnijam ir iesniegusi EK gada ziņojumus par ES fondu 2007. – 2013.gada plānošanas perioda DP ieviešanu 2013.gadā. Gada ziņojumos tika sniegta detalizēta informācija par ES fondu ieviešanas gaitu 2013.gadā, sasniegtajiem finanšu un fiziskajiem rezultātiem, paveikto ES fondu ieviešanas un uzraudzības sistēmas pilnveidošanā, kā arī vispārēja informācija par sociāli ekonomiskajām tendencēm, horizontālo prioritāšu ieviešanu, veiktajiem auditiem un dažāda veida pārbaudēm, informatīvajiem un publicitātes pasākumiem un citiem jautājumiem. Ziņojumi ir pieejami ES fondu interneta vietnē⁵.

4.1. Darbības programmu un darbības programmu papildinājumu grozījumi

Lai nodrošinātu efektīvu un operatīvu ES fondu ieviešanu, kā arī lai reaģētu uz pārmaiņām sociāli ekonomiskajā situācijā valstī un nozaru politikās, pārskata periodā AI un VI ir veikušas vairākus nepieciešamos grozījumus plānošanas dokumentos – DP un DPP. Plānošanas dokumenti ir pieejami ES fondu interneta vietnē⁶.

DP „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājumā 2014.gada 2.ceturksnī tika veikti grozījumi⁷:

- 1) nodrošinot papildu finansējumu algoto pagaidu sabiedrisko darbu īstenošanai 2014.gadā apakšaktivitātes „Vietējo nodarbinātības veicināšanas pasākumu plānu ieviešanas atbalsts” 2.kārtas ietvaros;
- 2) nodrošinot pabalstu izmaksu asistenta izmantošanai personām ar I grupas redzes invaliditāti; finansējumu zinātniskā pētījuma veikšanai par jauniešu, kas nemācās, nestrādā un neapgūst arodu, profilu un aktivizācijas iespējām, piesaistot Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (OECD) ekspertīzi, kas ir nepieciešams paredzēto atbalstu jauniešu garantijas pasākumu īstenošanai 2014.–2020.gada plānošanas perioda ietvaros; finansējumu bezdarbnieku uzskaites un reģistrēto vakanču informācijas sistēmas pielāgošanai, kas nepieciešama 2014.–2020.gada plānošanas perioda ietvaros plānoto jauniešu garantijas pasākumu

⁵ ES fondu interneta vietnes sadaļā „Vadošās iestādes gadskārtējie ziņojumi par ES fondu apguvi”: <http://www.esfondi.lv/page.php?id=913>

⁶ ES fondu interneta vietnē pieejami Latvijas plānošanas dokumenti: <http://www.esfondi.lv/page.php?id=470>

⁷ Ministru kabineta 2014.gada 7.aprīļa rīkojums Nr.152 “Grozījumi darbības programmas “Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājumā”

FMzino_110814_ES_fondi; Informatīvais ziņojums par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas–Šveices sadarbības programmas apguvi līdz 2014.gada 30.jūnijam

īstenošanai apakšaktivitātes „Kompleksi atbalsta pasākumi iedzīvotāju integrēšanai sabiedrībā un darba tirgū” ietvaros;

- 3) paredzot jaunu atbalstāmo darbību „Operatīvās klientu apkalpošanas Informācijas tehnoloģiju (IT) rīku noma” apakšaktivitātes „Kapacitātes stiprināšana darba tirgus institūcijām” ietvaros, lai nodrošinātu Nodarbinātības valsts aģentūrai iespēju operatīvi reaģēt uz klientu pieprasījumu un uzlabotu klientu apkalpošanas kvalitāti;
- 4) vienlaikus atbilstoši Koalīcijas partneru darba grupas par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda jautājumiem 2013.gada 12.septembra sēdē nolemtajam tiek veikti FM rosinātie grozījumi, kas paredz pasākuma „Plānošanas reģionu un vietējo pašvaldību administratīvās un attīstības plānošanas kapacitātes stiprināšana” ietvaros izveidojušos finansējuma atlikumu pārdali apakšaktivitātei „Atbalsts strukturālo reformu īstenošanai un analītisko spēju stiprināšanai valsts pārvaldē” Valsts kontroles kapacitātes stiprināšanas pasākumu īstenošanai, attiecīgi precizējot apakšaktivitātes mērķa grupu un plānotās atbalstāmās darbības.

Papildus tika veikti grozījumi⁸ DP „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājumā, kas paredz finansējuma atlikumu pārdali no apakšaktivitātes „Nevalstisko organizāciju administratīvās kapacitātes stiprināšana” un „Atbalsts pašvaldībām kapacitātes stiprināšanā Eiropas Savienības politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansēto projektu un pasākumu īstenošanai” uz apakšaktivitāti “Sociālo partneru administratīvās kapacitātes stiprināšana” pasākumu, kas sniegs ieguldījumu Latvijas publiskās pārvaldes informētības un izpratnes līmeņa paaugstināšanai par sociālā dialoga jautājumiem, īstenošanai.

Savukārt ar LM ierosinātajiem grozījumiem⁹ DP „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājumā tika nodrošināta atbilstība valsts atbalsta nosacījumu piemērošanai atbilstoši Komisijas 2013.gada 18.decembra Regulai (ES) Nr.1407/2013 un Komisijas 2013.gada 18.decembra regulai Nr.1408/2013 par Līguma 107. un 108.panta piemērošanu *de minimis* atbalstam lauksaimniecības produktu ražošanas nozarē.

Pārskata periodā grozījumi DP „Uzņēmējdarbība un inovācijas” netika veikti, savukārt, izpildot MK 2014.gada 11.februāra sēdes protokollēmuma Nr.8 8.§ 2.punktu, kas uzdeva EM sadarbībā ar IZM viena mēneša laikā pēc grozījumu veikšanas DP “Uzņēmējdarbība un inovācijas”¹⁰ izstrādāt atbilstošus grozījumus darbības programmas “Uzņēmējdarbības un inovācijas” papildinājumā, MK 2014.gada 17.jūnijā (MK protokols Nr. 33, 59.§) apstiprināja grozījumus augstākminētās DP papildinājumā¹¹.

Papildus, izpildot MK 2014.gada 17.jūnija protokola Nr.33 60.§ trešajā punktā doto uzdevumu IZM, tai skaitā līdz 2014.gada 1.jūlijam noteiktā kārtībā iesniegt MK grozījumus

⁸ Ministru kabineta 2014.gada 29.aprīļa rīkojums Nr.187 “Grozījumi darbības programmas “Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājumā”

⁹ Ministru kabineta 2014.gada 18.jūnija rīkojums Nr.298 “Grozījumi darbības programmas “Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājumā”

¹⁰ MK 2014.gada 11.februāra rīkojums Nr.60 “Grozījumi darbības programmā “Uzņēmējdarbība un inovācijas”

¹¹ MK 2014.gada 20.jūnija rīkojums Nr.315 „Grozījumi darbības programmā „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājumā” („LV”, 122 (5182), 26.06.2014.) [stājas spēkā 20.06.2014.].

FMzino_110814_ES_fondi; Informatīvais ziņojums par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas–Šveices sadarbības programmas apguvi līdz 2014.gada 30.jūnijam

DP „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājumā, paredzot ERAF finansējuma pārdali 12,09 milj. *euro* apmērā no apakšaktivitātes „Zinātniskās infrastruktūras attīstība” uz aktivitāti „Augstas pievienotās vērtības investīcijas”, 2014.gada 30.jūnijā tika veikti grozījumi MK noteikumos par augstākminēto aktivitāšu īstenošanu. Vienlaikus, lai papildinātu DP „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājumu, tai skaitā ar IZM ierosinājumu, kas paredz noteikt jaunas apakšaktivitātes „Zinātnisko institūciju institucionālās kapacitātes attīstība” ieviešanas nosacījumus, MK rīkojuma projekts par augstākminēto grozījumu veikšanu DP „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājumā tika izskatīts MK 2014.gada 15.jūlija sēdē, tādējādi nodrošinot plānošanas dokumentu atbilstību MK noteikumiem par aktivitāšu/apakšaktivitāšu īstenošanu.

Lai sekmētu KF finansējuma apguvi un nodrošinātu n+2/n+3 principa izpildi DP „Infrastruktūra un pakalpojumi” papildinājumā 2014.gada 2.ceturksnī tika veikti grozījumi¹², kas paredz 3.3.prioritātes “Eiropas nozīmes transporta tīklu attīstība un ilgtspējīga transporta veicināšana” ietvaros plānoto aktivitāšu KF finansējuma pārdali aptuveni 7,7 milj. *euro* apmērā, novirzot ietaupījumus esošo projektu papildu darbībām (dzelzceļa, ostu un Liepājas reģionālās lidostas infrastruktūras sakārtošanai), attiecīgi precizējot uzraudzības rādītājus un to teritoriālo sadalījumu. Vienlaikus tiek samazināts KF finansējums aktivitātei “Liepājas Karostas ilgtspējīgas attīstības priekšnoteikumu nodrošināšana”, paredzot ka 2007.–2013.gada plānošanas perioda ietvaros tiks nodrošināta iespēja īstenot vēsturiski piesārņotā Karostas kanāla sagatavošanu sanācijas darbu veikšanai saskaņā ar Baltijas jūras rīcības plānu (plānotais KF finansējums 8,1 milj. *euro*).

Plašāka informācija par pārskata periodā izsludinātajām, kā arī turpmāk plānotajām atlasēm pieejama ES fondu tīmekļa vietnē¹³.

4.2. ES fondu investīciju progress

4.2.1. Kopējais ES fondu investīciju progress un mērķu sasniegšana

Investīciju progress:

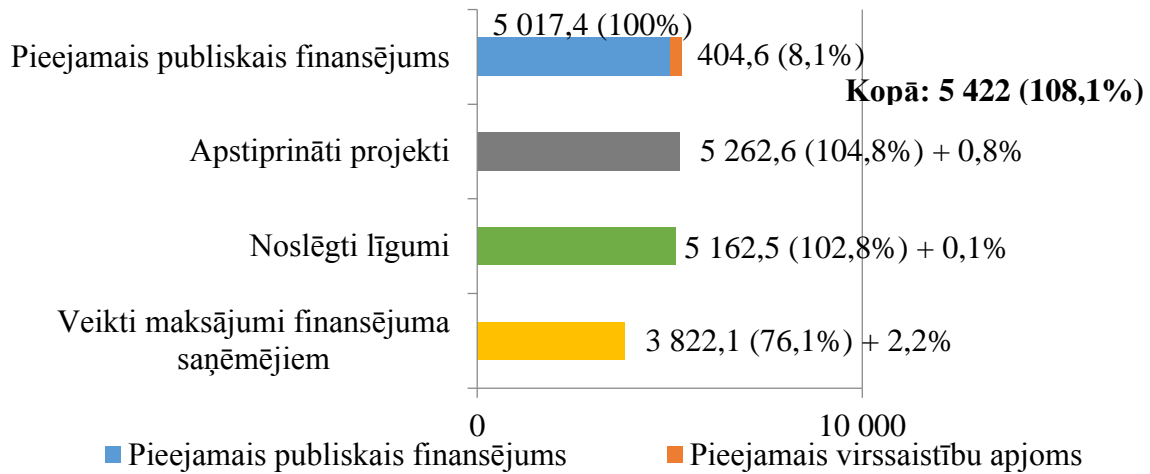
Kopā no ES fondu projektu īstenošanai pieejamiem 5,0 mljrd. *euro* publiskā finansējuma, kas ietver gan ES fondu finansējumu, gan arī valsts budžeta un pašvaldību budžeta līdzfinansējumu (neskaitot piešķirtā valsts budžeta virssaistību finansējumu 404,6 milj. *euro*), ir noslēgti 6 859 līgumi par projektu īstenošanu 5,2 mljrd. apmērā, t.i., 102,8% (jau izmantojot virssaistības). Savukārt finansējuma saņēmējiem ir izmaksāti 3,8 mljrd. *euro* jeb 76,1%.

Ziņojumā analizēts publiskais virssaistību apjoms, savukārt mērķu izpildes analīze balstīta uz ES fondu finansējumu.

¹² Ministru kabineta 2014.gada 20.jūnija rīkojums nr.317 “Grozījumi darbības programmas “Infrastruktūra un pakalpojumi” papildinājumā”

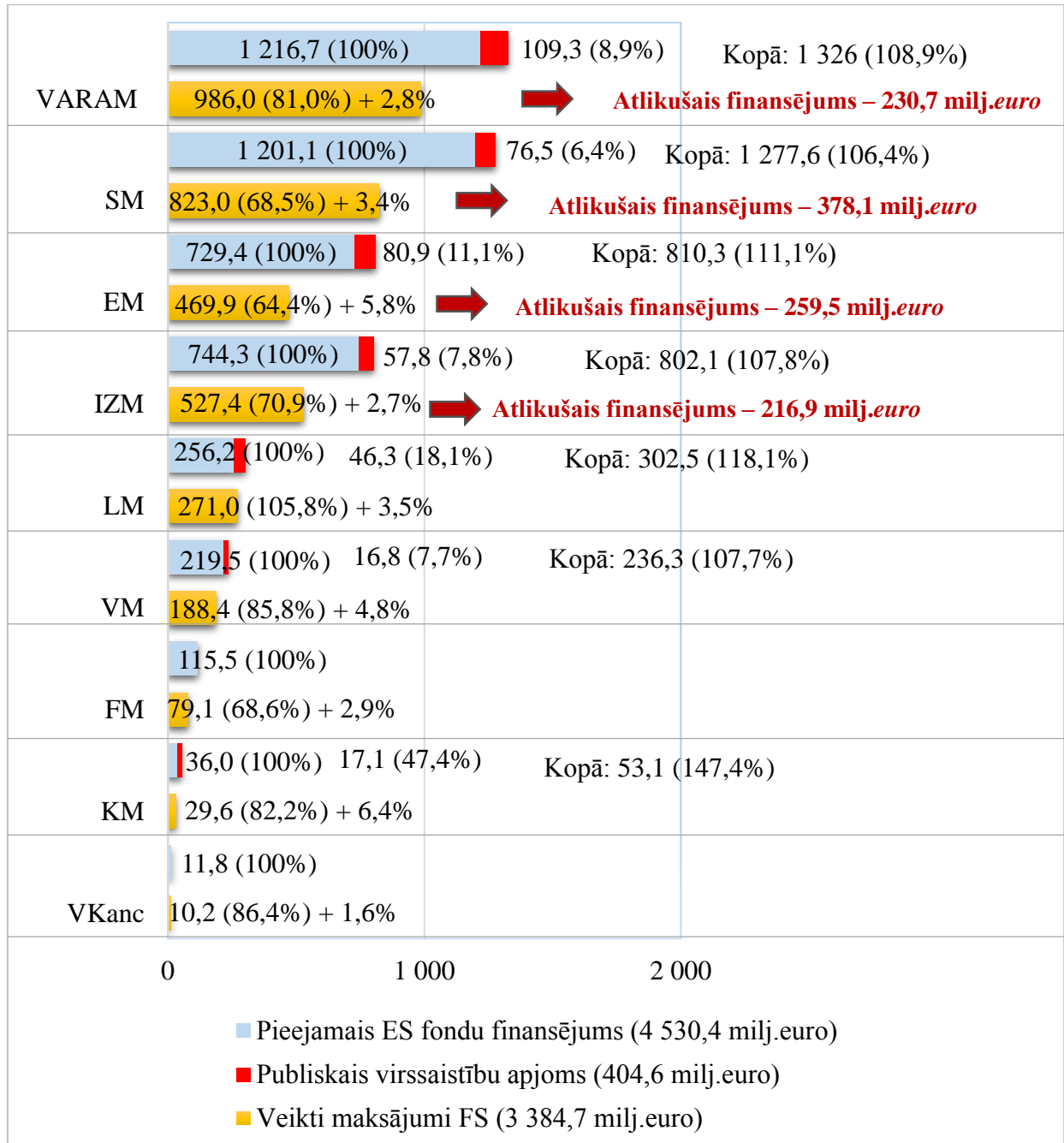
¹³ <http://www.esfondi.lv/page.php?id=939>

Grafiks Nr.1 „ES fondu finanšu investīcijas līdz 2014.gada 30.jūnijam; Publiskais finansējums, milj. euro (% no pieejamā publiskā finansējuma); progress pret datiem līdz 2014.gada 31.martam, %.”

Lai gan veiktās prognozes paredz pilnīgu ES fondu projektiem pieejamā publiskā finansējuma apguvi, līdz šim konstatētie riski rada nepieciešamību turpmāk rūpīgi sekot līdzekļu apguves tempam un veikt neatliekamus pasākumus to apguves paātrināšanai, īpaši DP „Uzņēmējdarbība un inovācijas” un Kohēzijas fonda ietvaros.

Grafiks Nr.2 „ES fondu finanšu investīcijas līdz 2014.gada 30.jūnijam; ES fondu finansējums, milj. euro (% no pieejamā ES fondu finansējuma); progress pret datiem līdz 2014.gada 31.martam, %.”

Vislielākais ceturkšņa progress attiecībā uz veiktajiem maksājumiem finansējuma saņēmējiem ir KM un EM administrētajās aktivitātēs (attiecīgi 6,4% un 5,8%). Kā nākamās institūcijas ar labāko progresu ir VM un LM (attiecīgi 4,8% un 3,5%). VARAM salīdzinājumā ar 2014.gada 1.ceturksni veikto maksājumu apjoms ir pieaudzis par 2,8% un sasniedz 986 milj. euro jeb 81,0% no pieejamā ES fondu finansējuma VARAM pārziņā esošajām aktivitātēm.

Viszemākais progress ir IZM un VKanc administrētajās aktivitātēs (pārskata periodā 2,7% un 1,6%), tāpat IZM neapmierinoša maksājumu finansējuma saņēmējiem mērķa izpilde -

FMzino_110814_ES_fondi; Informatīvais ziņojums par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas–Šveices sadarbības programmas apguvi līdz 2014.gada 30.jūnijam

veikti tikai 74,0% apmērā no plānotā (skatīt 4.grafiku). IZM skaidro, ka finanšu mērķa neizpilde, galvenokārt, vērojama DP “Uzņēmējdarbība un inovācijas” IZM aktivitāšu/apakšaktivitāšu ietvaros, jo finansējuma saņēmēju faktiski iesniegto maksājumu pieprasījumu apmērs ievērojami atpaliek no iepriekš plānotā. Savukārt, finansējuma saņēmēji iesniedz maksājumu pieprasījumus mazākā apmērā nekā plānots, jo :

- 1) netiek savlaicīgi uzsākta projektu aktivitāšu īstenošana (piem. darba līgumu slēgšana);
- 2) aizkavējas līgumu slēgšana, veicot iepirkumu procedūras;
- 3) neatbilstoša finanšu plūsmas plānošana projekta ietvaros;
- 4) 2013.gada noslēgumā un 2014.gadā ir veikti vienošanās par projektu īstenošanu grozījumi, kā rezultātā izmainīti pārskata periodu attiecināmie izdevumi, pārceļot tos uz vēlāku laiku.

Vkanc administrēto aktivitāšu pazeminātais ceturkšņa progress +1,6% apmērā ir saistīts ar vairāku aktivitāšu īstenošanas noslēgšanos līdz 2014.gada 1.pusgam un finansējuma atlikumiem šo aktivitāšu ietvaros īstētajos projektos. Līdz ar to paredzams, ka arī turpmākajos ceturkšņos VKanc administrēto aktivitāšu progress pret iepriekšējo ceturksni būs neliels.

Lai arī DP “Infrastruktūra un pakalpojumi” kopējā IZM ERAF projektu apguve ir ļoti laba, tomēr aktivitātē “Kvalitatīvai dabaszinātņu apguvei atbilstošas materiālās bāzes nodrošināšana” un apakšaktivitātē “Augstākās izglītības iestāžu telpu un iekārtu modernizēšana studiju programmu kvalitātes uzlabošanai, tajā skaitā, nodrošinot izglītības programmu apgūšanas iespējas arī personām ar funkcionāliem traucējumiem” finanšu mērķis nav apgūts plānotajā apmērā attiecīgi, galvenokārt tādēļ, ka projektā konstatēti neatbilstoši veikti izdevumi, kā rezultātā faktiskās attiecināmās izmaksas ir ievērojami mazākas nekā sākotnēji plānots un maksājumi finansējuma saņēmējiem pārplānoti uz vēlāku laiku. Paredzams, ka nākamajā ceturksnī maksājumi finansējuma saņēmējiem palielināsies, jo projektos notiek aktīvi būvniecības darbi.

Secināms, ka vislielākais līdzekļu apjoms līdz 2015.gada beigām vēl jāizmaksā SM (378,1 milj. *euro*), EM (259,5 milj. *euro*), VARAM (230,7 milj. *euro*), kā arī IZM (216,9 milj. *euro*).

Mērķu sasniegšana:

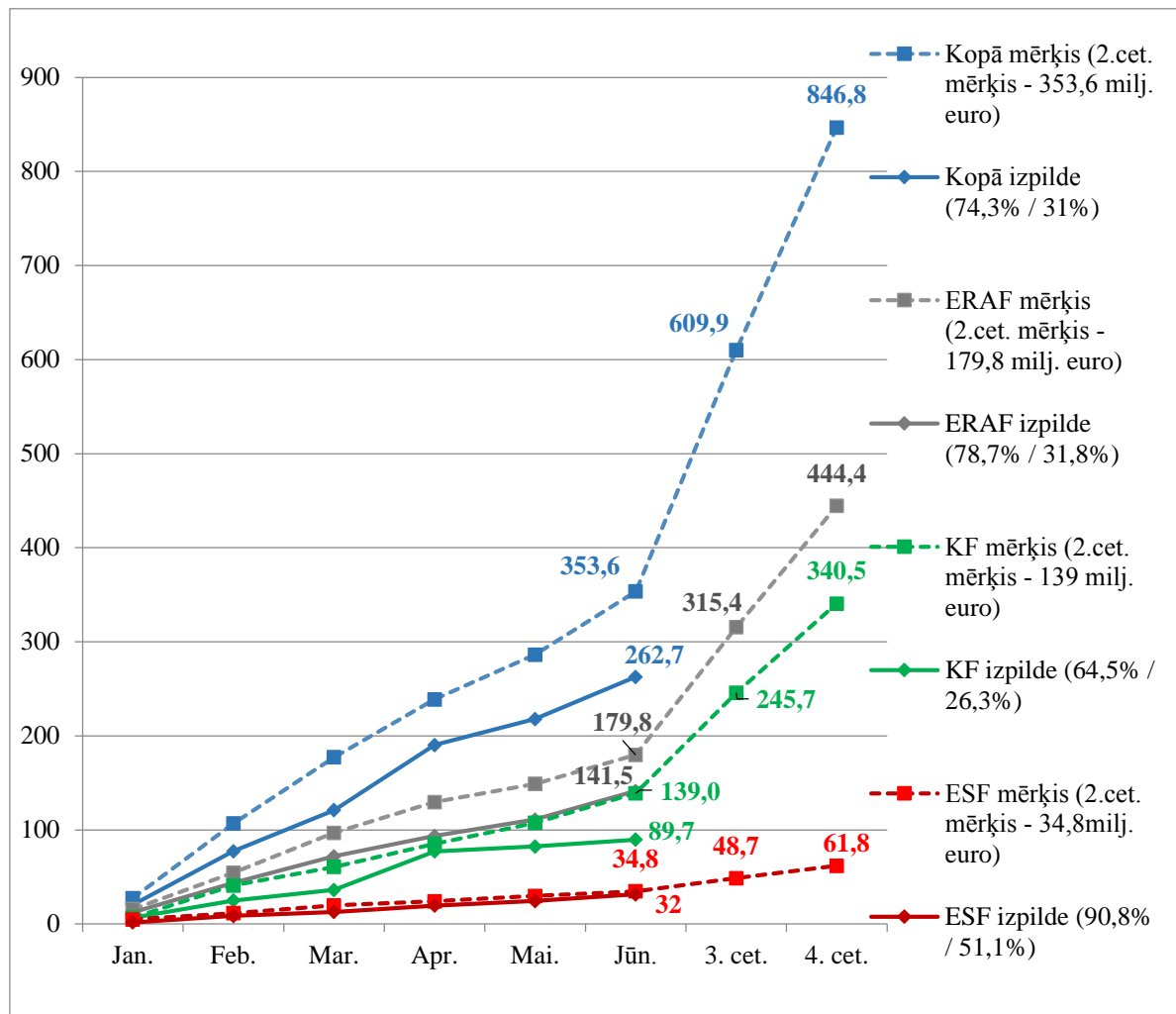
Lai nodrošinātu sekmīgu ES fondu investīciju projektu īstenošanu, 2013.gada 19.novembra MK sēdē¹⁴ tika apstiprināti 2014.gada mērķi maksājumiem finansējuma saņēmējiem par ES līdzfinansējuma daļu kopā vismaz 846,8 milj. *euro*. Salīdzinājumā ar 2014.gada 1.ceturksni mērķu izpilde ir uzlabojusies. AI mērķi maksājumiem finansējuma saņēmējiem noteikti tā, lai izpildītu prasības deklarējamu izdevumu apjomam (n+2/n+3), tomēr 2014.gada 2.ceturkšņa izpilde liecina, ka plānoto nav izdevies sasniegt pilnā apmērā, jo 2014.gada

¹⁴ 2013.gada 19.novembra MK sēdes protokols Nr.61 66.§. Pieejams MK interneta vietnē: <http://www.mk.gov.lv/lv/mk/mksedes/saraksts/protokols/?protokols=2013-11-19>

FMzino_110814_ES_fondi; Informatīvais ziņojums par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas–Šveices sadarbības programmas apguvi līdz 2014.gada 30.jūnijam

2.ceturkšņa mērķis maksājumiem finansējuma saņēmējiem ir izpildīts 74,3% apmērā no iepriekš plānotā.

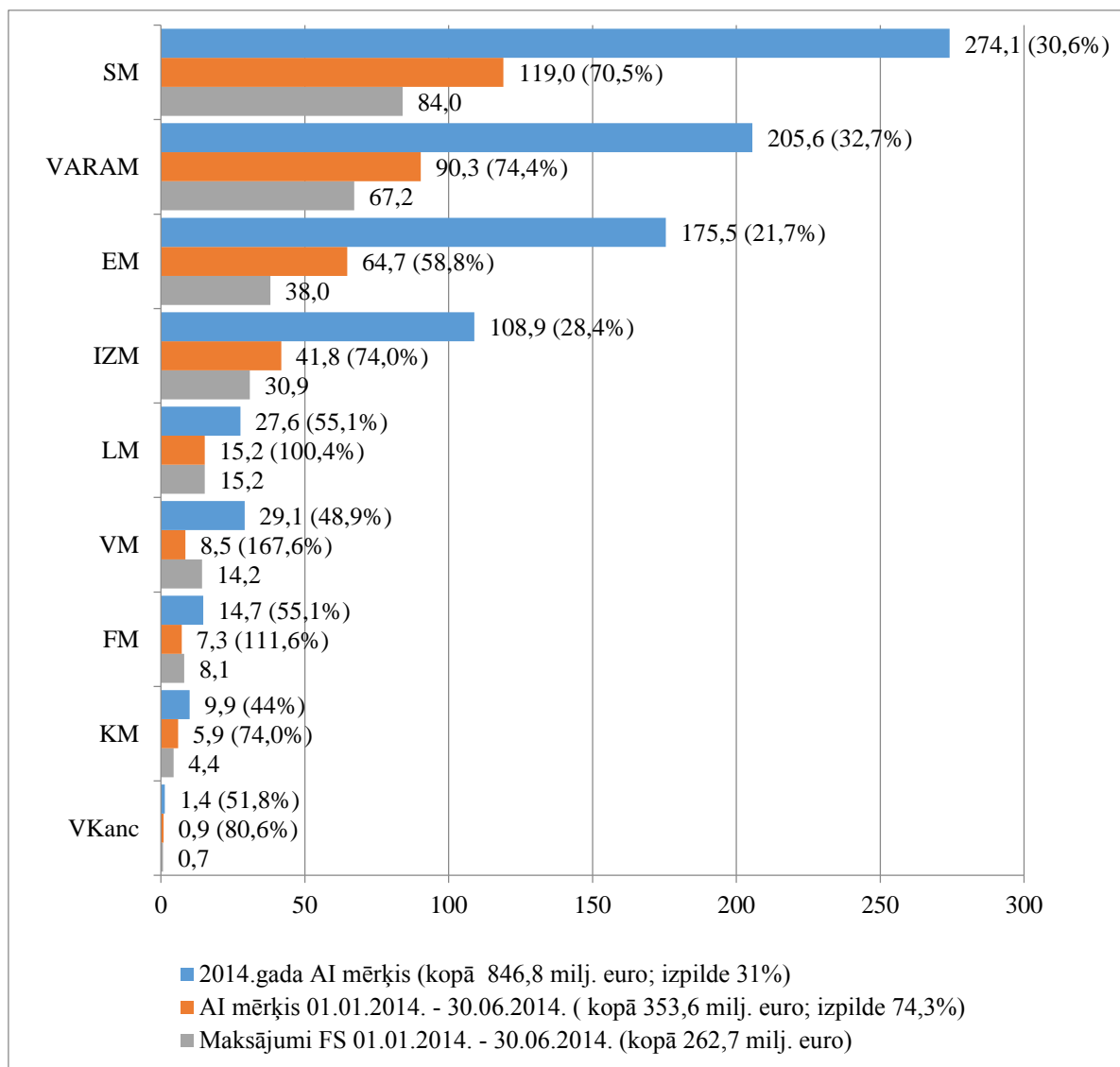
Grafiks Nr.3 „Informācija par kopējiem mērķiem maksājumiem finansējuma saņēmējiem un to izpildi līdz 2014.gada 30.jūnijam; ES fondu finansējums, milj. euro (ceturkšņa mērķa izpilde, % / gada mērķa izpilde, %).”

Ceturkšņa mērķis ERAF ietvaros ir izpildīts 78,7% apmērā (31,8% no gada mērķa), bet kā iepriekš tika minēts, tad zema izpilde ir DP “Uzņēmējdarbība un inovācijas”- 50,1% (16,5% no gada mērķa), kas skaidrojama ar projektu ieviešanas aizkavēšanos, t.sk. grozījumu veikšanu pārplānojot maksājumu plūsmu uz turpmākajiem ceturkšņiem, kas būtiski ietekmē mērķu izpildi. Kā vēl viens kavējošais faktors ir projektu iesniedzēju kavēšanās ar dokumentu iesniegšanu, kā arī šie dokumenti ir nekvalitatīvi sagatavoti. Savukārt DP “Infrastruktūra un pakalpojumi” ERAF mērķis izpildīts 89,4% apmērā (39,6% no gada mērķa). Visvājākā izpilde ir KF, kur mērķis maksājumiem izpildīts 64,5% apmērā no 2.ceturkšņa mērķa (26,3% no gada mērķa), kas skaidrojams ar kavējumiem projektu ieviešanā SM vairākās aktivitātes dēļ apjomīgu maksājumu apturēšanas līdz pietiekamas pārlicības gūšanai par izdevumu attiecināmību, un VARAM aktivitātēs tā iemesla dēļ, ka, lielākoties, tiek īstenoti daudzi mazi projekti, attiecīgi projektu ieviesēji iesniedz apmaksai tikai projektu noslēgumu maksājumus pēc projektu pabeigšanas. Secināms, ka iestādēm FMzino_110814_ES_fondi; Informatīvais ziņojums par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas–Šveices sadarbības programmas apguvi līdz 2014.gada 30.jūnijam

joprojām jāuzlabo finanšu plūsmu plānošana, balstoties uz plānoto naudas plūsmas modeli un finansējuma saņēmēju reālām prognozēm, ievērtējot riskus, kā arī jāveic aktīva sadarbība ar projektu iesniedzējiem un finansējuma saņēmējiem šajos jautājumos. Tāpat arī problēmjautājumi apakšaktivitātē "Dalītās atkritumu apsaimniekošanas sistēmas attīstība", par ko jau ziņots iepriekšējos informatīvajos ziņojumos. Savukārt ESF mērķis maksājumiem izpildīts 90,8% apmērā (51,1% no gada mērķa).

Grafiks Nr.4 „Informācija par AI mērķiem maksājumiem finansējuma saņēmējiem un to izpildi līdz 2014.gada 30.jūnijam; ES fondu finansējums, milj. euro (mērķa izpilde, %).”

Ja aplūkojam AI mērķus maksājumiem, tad secināms, ka tikai trīs AI ir izpildījušas mērķus – VM (167,6%), FM (111,6%) un LM (100,4%). Lielākās mērķa neizpildes vērojamas EM un SM (izpildīti 58,8% un 70,5% attiecīgi). EM aktivitātēs DP “Infrastruktūras un pakalpojumi” ietvaros lielāko daļu no kavētajiem maksājumiem ir plānots veikt rudenī, jo vairāku projektu termiņi ir pagarināti līdz jūnija/jūlija beigām, tāpat atsevišķos projektos maksājumi ir veikti pa daļām. SM gadījumā mērķu neizpilde skaidrojama ar to, ka SM bija apturējusi četrus maksājumus projektā “Autoceļa E22 posma Ludza-Terehova būvniecība”

un projektā “Infrastrukturā attīstība Krievu salā ostas aktivitāšu pārceļšanai no pilsētas centra”, SM savlaicīgām maksājumu pieprasījumu pārbaudēm un apstiprināšanu. Iepriekš noteikto maksājumu mērķu ietvaros SM bija plānojuši arī avansa izmaksas, taču projektu īstenotāji neizmanto šo iespēju un iesniedz rēķinus apmaksai par faktiskajiem darbiem. Atbildīgās iestādes maksājumu mērķu sagatavošanas specifikas dēļ (sagatavoti 2013.gada oktobrī un apstiprināti MK 2013.gada 19.novembrī), SM 2014.gada maksājumu mērķī ir iekļauti maksājumi, kas faktiski tika izpildīti jau 2013.gada beigās, attiecīgi pārsniedzot SM 2013.gada ES fondu apguves mērķi par 15,7 milj. *euro*, līdz ar to faktiskā SM 2014.gada maksājumu mērķu neizpilde ir par 15,7 milj. *euro* mazāka jeb 22,7 milj. *euro* (2014.gada 1.pusgada faktiskā izpilde 83,7 %).

Kopumā AI mērķis maksājumiem ir izpildīts par 31% no plānotā gada ietvaros, savukārt ceturkšņa mērķis ir izpildīts 74,3% apmērā (262,7 milj. *euro*).

Savukārt AI mērķis pirmajos divos ceturkšņos kopumā bija izmaksāt 41,8% no kopējā gada plāna maksājumiem, attiecīgi 3. un 4. ceturksnī –30,3% un 28%.

Valsts budžeta izdevumu statuss:

Uz 2014.gada 2.ceturkšņa beigām FM pārziņā esošo Kohēzijas politikas ES fondu valsts budžeta izdevumu plāns tika izpildīts par 99,4%, jeb izlietoti 261,9 milj. *euro* no plānotajiem 263,4 milj. *euro* (neizpilde 1,5 milj. *euro*), kas, salīdzinot ar 2014.gada 1.ceturksni, vērtējams kā būtisks uzlabojums. Iepriekšējā pārskata perioda valsts budžeta izdevumu plāna izpilde bija 96,3% - neizpilde 4,6 milj. *euro*.

Lielākās budžeta neizpildes finansiālā apmēra izteiksmē AI daļījumā ES fondos uz 2014.gada 2.ceturkšņa beigām bija darbības programmas “Infrastruktūra un pakalpojumi” ietvaros (0,5 milj. *euro*), kā arī Tehniskās palīdzības projektos (0,6 milj. *euro*, no tiem 0,4 milj. *euro* VARAM projektos). Aktivitāšu daļījumā neizpildes virs 100 tūkst. *euro* bija vienīgi VARAM aktivitātē “Informācijas sistēmu un elektronisko pakalpojumu attīstība” (118,7 tūkst. *euro*) un SM aktivitātē. “Lielo ostu infrastruktūras attīstība „Jūras maģistrāļu” ietvaros” (135,4 tūkst. *euro*). Jau iepriekšējā pārskata periodā norādījām, ka daļa finansējuma, ko sākotnēji bija plānots apgūt 2014.gada 1.ceturksnī, ir pārplānota uz 2.ceturksni – īpaši ERAF un ESF ietvaros. Arī 2014.gada 2.ceturksnim noslēdzoties ir konstatēta šāda pati tendence, kad daļa finansējuma tiek pārplānota uz turpmākajiem mēnešiem, tādējādi samazinot aktuālo finansēšanas plānu pārskata periodam un samazinot iespējamo budžeta neizpildes apmēru (finansēšanas plāns 2014.gada 2.ceturksnim 2014.gada 31.martā bija 178,0 milj. *euro*, bet 2014.gada 30.jūnijā – 135,5 milj. *euro*). 2014.gada jūnijā vien pārplānoti 34,6 milj. *euro*, iegūstot relatīvi pozitīvus datus par budžeta plāna izpildi līdz 2014.gada 30.jūnijam. Šajā ziņā visaktīvāk pārplānošana veikta aktivitātēs, kurās AI ir VARAM, IZM un SM. Šobrīd indikācijas par 2014.gadā ministriju budžetos ieplānotā finansējuma neapgūvi pilnā apmērā ministrijas nav sniegušas, vienlaikus turpinot iesūtīt apropriācijas pārdales pieprasījumus kā finansējuma pārdalei resora ietvaros, tā arī pārdalei no budžeta 80.00.00 programmas “Nesadalītais finansējums Eiropas Savienības politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansēto projektu un pasākumu īstenošanai”. VI kritiski vērtē līdzekļu piešķiršanu no 80.00.00 programmas “Nesadalītais finansējums Eiropas Savienības politiku instrumentu un pārējās ārvalstu

FMzino_110814_ES_fondi; Informatīvais ziņojums par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas–Šveices sadarbības programmas apguvi līdz 2014.gada 30.jūnijam

finanšu palīdzības līdzfinansēto projektu un pasākumu īstenošanai”, ja iestādei nesokas ar jau piešķirto līdzekļu apguvi – šādos gadījumos aicinot veikt līdzekļu pārdali starp ministrijas programmām/apakšprogrammām.

Saskaņā ar likumu „Par valsts budžetu 2014.gadam” ministriju budžetos tika iekļauti 585,9 milj. *euro*, bet uz 2014.gada 2.ceturkšņa beigām šī summa veido jau 641,3 milj. *euro*, respektīvi 55,5 milj. *euro* pieaugums, galvenokārt, IZM (pamatā aktivitātē “Mācību aprīkojuma modernizācija un infrastruktūras uzlabošana profesionālās izglītības programmu īstenošanai” un apakšaktivitātē “Sākotnējās profesionālās izglītības pievilcības veicināšana”), LM un VARAM aktivitāšu projektiem.

Kopā 2014.gadam, balstoties uz AI informāciju 2013.gada vasarā-rudenī, budžeta vajadzību aplēse bija 779,4 milj. *euro* 2007.-2013.gada plānošanas perioda ES fondu īstenošanai. 2014.gadam nepieciešamā finansējuma prognozes VI aktualizēs, 2014.gada 3.ceturksnī, lūdzot datus AI.

Aktuālā informācija par ES fondu valsts budžeta apguvi ik mēnesi tiek ievietota ES fondu interneta vietnē¹⁵.

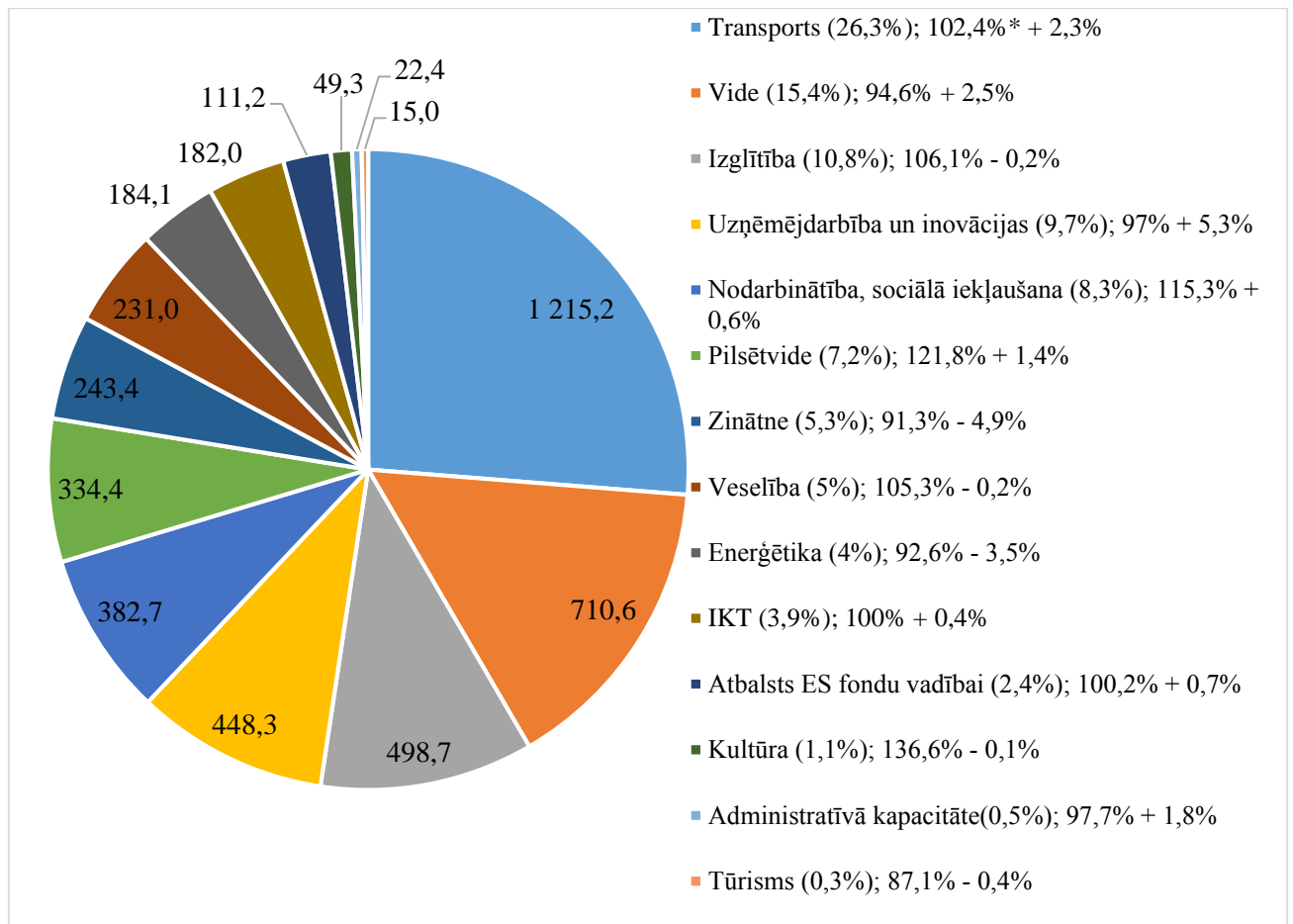
Noslēgto līgumu progress:

Kopumā noslēgto līgumu apjoms ir 4 628,3 milj. *euro* jeb 102,2% no pieejamā ES fondu finansējuma. Tas nozīmē, ka līgumi tiek slēgti jau par piešķirto virsstaistību apjomu.

¹⁵ ES fondu interneta vietnes sadaļā par ES fondu valsts budžeta apguvi: <http://www.esfondi.lv/page.php?id=1141>

FMzino_110814_ES_fondi; Informatīvais ziņojums par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas–Šveices sadarbības programmas apguvi līdz 2014.gada 30.jūnijam

Grafiks Nr.5 „Informācija par noslēgtajiem līgumiem nozarēs līdz 2014.gada 30.jūnijam; ES fondu finansējums, milj. euro (% no kopējā noslēgto līgumu apjoma), progress pret datiem līdz 2014.gada 31.martam, %”

* - noslēgtie līgumi % pret pieejamo ES fondu finansējumu nozarē

Uzņēmējdarbības un inovāciju jomā 2014.gada 21.martā tika uzsākta projektu iesniegšana aktivitātes „Augstas pievienotas vērtības investīcijas” 4.kārta, kas noslēdzās 2014.gada 22.aprīlī, kā arī 2014.gada 22.aprīlī tika uzsākta projektu iesniegšana apakšaktivitātē “Atbalsts ieguldījumiem ražošanas telpu izveidei vai rekonstrukcijai” 2.kārta, kas noslēdzās 2014.gada 30.aprīlī. Tas ir veicinājis ceturkšņa griezumā pieaugumu noslēgtajos līgumos – 5,3% apmērā.

Nodarbinātības un sociālās iekļaušanas jomā 2.ceturksnī noslēgto līgumu apjoma pieaugums galvenokārt saistīts ar virsisaistību finansējumu, kā arī iespēju sniegt papildu atbalstu pasākumiem iedzīvotāju integrācijai darba tirgū, veicot ietaupīto līdzekļu pārdali no sociālās rehabilitācijas pakalpojumiem neizmantojamiem resursiem, tādējādi veicinot maksimāli efektīvu līdzekļu izmantošanu un radot līgumu kopsummas pieaugumu 0,6% apmērā.

Zinātnes jomā 2.ceturksnī samazinājies noslēgto līgumu kopējais apjoms, kas skaidrojams ar apakšaktivitātes “Zinātniskās infrastruktūras attīstība” otrās kārtas finansiāli ietilpīgā SIA “Baltijas ciklotronu centrs” projekta „Baltijas ciklotrona centra izveidošana pētniecības pakalpojumu komercializēšanai” (ERAF līdzfinansējums – 12,1 milj. euro) līguma laušanu.

FMzino_110814_ES_fondi; Informatīvais ziņojums par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas–Šveices sadarbības programmas apguvi līdz 2014.gada 30.jūnijam

Galvenais projekta līguma laušanas iemesls – savlaicīga projekta neuzsākšana un ievērojama atkāpšanās no iepriekš vairākkārtīgi grozītiem projekta ieviešanas starptermiņiem, kā rezultātā tika secināts, ka projektu vairs nav iespējams pabeigt šī ES fondu plānošanas perioda attiecināmības perioda ietvaros.

Enerģētikas jomā regress līgumu slēgšanā ir saistīts ar apakšaktivitātes “Pasākumi centralizētās siltumapgādes sistēmu efektivitātes paaugstināšanai” projektos daudzu līgumu laušanu tā iemesla dēļ, ka uzņēmumiem nav pieejami pietiekami finanšu resursi, lai īstenotu projektus, vai dēļ sarežģījumiem iepirkumu procedūras veikšanā. Tāpat arī aktivitātē “Daudzdzīvokļu māju siltumnoturības uzlabošanas pasākumi”, par ko skaidrojums norādīts sadaļā par valsts budžeta virssaistībām.

Vienlaikus jāmin, ka pārskata periodā prioritātē, kas ir vērsta uz infrastruktūras attīstību cilvēku kapitāla nostiprināšanai, ir samazinājusies gan apstiprināto projektu, gan noslēgto līgumu summa, jo ir samazināts projektu attiecināmais finansējums, ņemot vērā konstatētas neatbilstības profesionālas un augstākas izglītības jomas projektos, ka arī neatliekamās medicīniskas palīdzības un stacionāras veselības aprūpes jomas projektos. Regress ir skaidrojams arī ar četriem pārtrauktiem projektiem ģimenes ārstu aktivitātē.

Savukārt, regress veiktajos maksājumos finansējuma saņēmējiem nav saistīts ar faktiski veikto maksājumu summu samazinājumu, bet ar to, ka ir palielināts 3.1.prioritātei pieejamais publiskais finansējums, jo profesionālas izglītības jomas projektiem ir palielināts piešķirtais finansējums, aizstājot daļu no virssaistībām. Veikto maksājumu faktiskais pieaugums ir 20,2 milj. *euro*.

Transporta jomā 2.ceturksnī ir manāms noslēgto līgumu pieaugums aktivitātē, kas vērsta uz valsts 1.šķiras autoceļu maršrutu sakārtošanu, jo šajā aktivitātē noslēdzās 4.projektu atlases kārtā. Vienlaikus jāmin, ka transporta jomā ir vērojams arī lielākais veikto maksājumu progress aktivitātē par Eiropas nozīmes transporta tīklu attīstību un ilgtspējas transporta veicināšanu.

VARAM 2014.gada 20.jūnijā informēja VI, ka ir parakstīta vienošanās par projekta „Vēsturiski piesārņotas vietas Liepājas ostas Karostas kanāla attīrīšana” pārtraukšanu. Pēc lēmuma pieņemšanas VARAM uzsācis izmaksātā finansējuma atgūšanu. Projektā bija izmaksāts KF finansējuma 6,2 milj. *euro* apmērā, ko pa daļām plānots atgūt līdz 2014.gada 3.oktobrim.

Atbilstoši VARAM sniegtajai informācijai, jautājums par projekta “Olaines šķidro bīstamo atkritumu izgāztuves projekts, 1.kārta” turpmāku īstenošanu vai pārtraukšanu tiks izvērtēts pēc š.g. 1.augusta, ievērojot arī to, ka š.g. 20.jūnijā IUB tika iesniegta sūdzība par veikto sanācijas darbu iepirkumu, par ko lēmums vēl nav pieņemts.

Informācijas un komunikāciju tehnoloģiju jomā, lai gan joprojām nav uzsākta aktivitātes “Publisko interneta pieejas punktu attīstība” projektu īstenošana, tomēr atsevišķi projekti jau ir pieteikti izvērtēšanā.

Kā ziņots informatīvajā ziņojumā par 2014.gada 1.ceturksni apakšaktivitātē “Informācijas sistēmu un elektronisko pakalpojumu attīstība” projektos VI bija apturējusi maksājumu veikšanu un izdevumu deklarēšanu. 2014.gada 24.aprīlī no VARAM tika saņemta FMzino_110814_ES_fondi; Informatīvais ziņojums par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas–Šveices sadarbības programmas apguvi līdz 2014.gada 30.jūnijam

informācija, kurā atkārtoti apliecināts, ka privātais sektors negūst labumu no ERAF ieguldījumiem minētajos projektos, ka ERAF ieguldījumi, kas veikti pašvaldības sistēmas daļā, tiek skaidri nodalīti no privātās IT sistēmas, ko pamato vairāki līgumi, kas noslēgti starp pašvaldību un privāto firmu. Līdz ar to pārskata periodā pēc VARAM skaidrojumu izvērtēšanas un VARAM apliecinājuma par risku neesamību, tika atrisināts jautājums par iespējamiem ES fondu ieguldījumiem privātās IT sistēmās, to savstarpējo nodalāmību no privātiem un ES fondu līdzekļiem, vienlaikus VI ir atjaunojusi maksājumu veikšanu un izdevumu deklarēšanu.

Detalizētāku informāciju par veiktajām finanšu investīcijām un finanšu progresu skatīt pielikumā Nr.1, ES fondu interneta vietnē¹⁶.

Finanšu instrumenti:

Ieguldījuma fonda ietvaros riska kapitāla fondi turpina aktīvi strādāt pie jaunu riska investīciju veikšanas. Lai arī 2014.gada aprīlī investīciju veicis otrais jaunais riska kapitāla investīciju fonds EXPANSION Capital, vēl aizvien pastāv ievērojams risks neapgūt (nodrošināt atbilstošu riska investīciju apjomu) iepriekš piešķirto ERAF līdzfinansējumu pilnā apmērā līdz plānošanas perioda attiecināmības perioda beigām.

Garantiju programma tika slēgta 2013.gada 31.decembrī, un šobrīd norisinās 2007.-2013.gada plānošanas perioda programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma 2.2.prioritātes „Finanšu pieejamība” 2.2.1.pasākuma „Finanšu resursu pieejamība” 2.2.1.3.aktivitātes „Garantijas komersantu konkurētspējas uzlabošanai” projekta „Garantijas komersantu konkurētspējas uzlabošanai” slēgšanas revīzija, kuras rezultāti plānoti 2014.gada augusta beigās. Savukārt, ņemot vērā pieprasījumu pēc aizdevumu garantijām un īstermiņa eksporta kredīta garantijām, kopš 2014.gada 1.janvāra līdz 2014.gada 25.jūnijam tika turpināta garantiju izsniegšana garantiju fonda ietvaros, ko pieļauj garantiju fonda ietvaros uzņemto saistību apmērs. Savukārt attiecībā uz īstermiņa eksporta kredīta garantijām LGA ir atjaunojusi iepriekš pārtraukto garantiju izsniegšanu piegādēm uz Ukrainu, taču limitu apstiprināšana uz Ukrainu tiks veikta ar pastiprinātu visu iespējamo risku faktoru izvērtēšanu.

Ņemot vērā mezanīna programmas zemos apguves rādītājus, 2014.gada 13.maija MK sēdē apstiprināti jaunie, komersantiem labvēlīgāki, nosacījumi mezanīna aizdevuma saņemšanai LGA, kas ļauj komersantiem saņemt lielāku investīciju aizdevumu, paplašināts atbalsta saņēmēju loks un samazinātas aizdevuma izmaksas. Tā arī, lai nodrošinātu 2007.-2013.gada plānošanas perioda finansējuma apguvi un aizdevumu garantiju un īstermiņa eksporta kredīta garantiju pieejamību līdz 2015.gada beigām, EM pārskata periodā ir izstrādājusi grozījumus Ministru kabineta 2011.gada 2.augusta noteikumos Nr.614 „Noteikumi par darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājuma 2.2.1.4.2.apakšaktivitāti „Mezanīna aizdevumi investīcijām komersantu konkurētspējas uzlabošanai”” (apstiprināti 2014.gada 17.jūnija MK sēdē), kas nosaka, ka līdz ar grozījumu spēkā stāšanos aizdevumu garantijas un īstermiņa eksporta kredīta garantijas tiek attiecinātas apakšaktivitātē „Mezanīna aizdevumi un nodrošinājuma garantijas

¹⁶ ES fondu interneta vietnes sadaļā par ES fondu finanšu progresu: <http://www.esfondi.lv/page.php?id=909> FMzino_110814_ES_fondi; Informatīvais ziņojums par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas–Šveices sadarbības programmas apguvi līdz 2014.gada 30.jūnijam

saimnieciskās darbības veicēju konkurētspējas uzlabošanai” (garantijas mezanīna fonda ietvaros tiek attiecinātas kopš grozījumu MK noteikumu nr.614 spēkā stāšanās - 2014.gada 26.jūnija).

Līdz 2014.gada 30.jūnijam norisinājās pirmā projektu iesniegumu atlases kārtā aizdevumu programmas ALTUM ietvaros. Pirmās projektu kārtas ietvaros ir 100% apguve. Aizdevumu līgumu noslēgšanas termiņš ir 2014.gada 31.jūlijs, savukārt komersantiem aizdevumu izmaksāšana 2,4 milj. *euro* apmērā notiks līdz 2015.gada 31.oktobrim. Otrā atlases kārtā aizdevumu programmai ALTUM tiks uzsākta 1.augustā, kuras ietvaros tiks sniegti gan apgrozāmo līdzekļu un investīciju aizdevumi, gan mikro aizdevumi par kopējo summu 3,2 milj. *euro*. Otrajā atlases kārtā aizdevumu izmaksāšana komersantiem notiks līdz 2015.gada 31.oktobrim.

Detalizēta informācija par finanšu instrumentu ieviešanas progresu pieejama ES fondu interneta vietnē¹⁷.

Latvija starp citām valstīm:

Salīdzinot ES fondu finanšu rādītājus starp jaunajām ES dalībvalstīm, ņemot vērā aktuālākos EK datus par EK veiktajiem kopējiem maksājumiem ES dalībvalstīm līdz 2014.gada 15.jūlijam, Latvija ir 4.vietā starp jaunajām dalībvalstīm (+1 vieta salīdzinot ar iepriekšējo ceturksni). Savukārt ESF ietvaros Latvija arī 2014.gada 2.cetursnī saglabā līderpozīciju, veikti maksimāli iespējamie starpposma maksājumi 95,0% apmērā. Detalizētu informāciju skatīt ES fondu interneta vietnē¹⁸.

Salīdzinot Baltijas valstis, ES fondu investīcijas Baltijas valstīs tiek veiktas līdzīgi. Latvija šobrīd ir noslēgusi līgumus par projektu īstenošanu 102,2% apmērā no pieejamā ES fondu finansējuma, apsteidzot pārējās Baltijas valstis, taču nedaudz atpaliek no tām veikto un no EK saņemto maksājumu apjomā. Detalizētu informāciju skatīt grafikā Nr.6 un ES fondu interneta vietnē¹⁹.

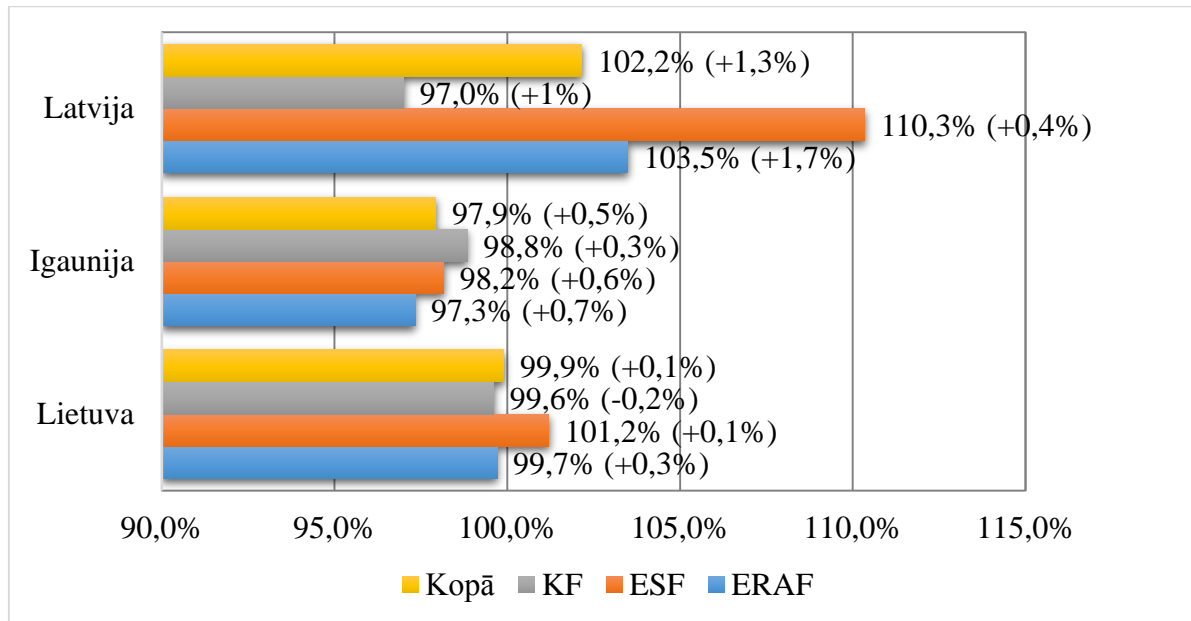
¹⁷ ES fondu interneta vietnes sadaļā par Finanšu instrumentu ieviešanas statusu: <http://www.esfondi.lv/page.php?id=1064>

¹⁸ ES fondu interneta vietnes sadaļā par ES fondu un Kohēzijas fonda kopējiem EK veiktiem maksājumiem dalībvalstīm: <http://www.esfondi.lv/page.php?id=1065>

¹⁹ ES fondu interneta vietnes sadaļā par ES fondu apguves salīdzinājumu starp Baltijas valstīm 2007-2013.g.: <http://www.esfondi.lv/page.php?id=1025>

FMzino_110814_ES_fondi; Informatīvais ziņojums par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas–Šveices sadarbības programmas apguvi līdz 2014.gada 30.jūnijam

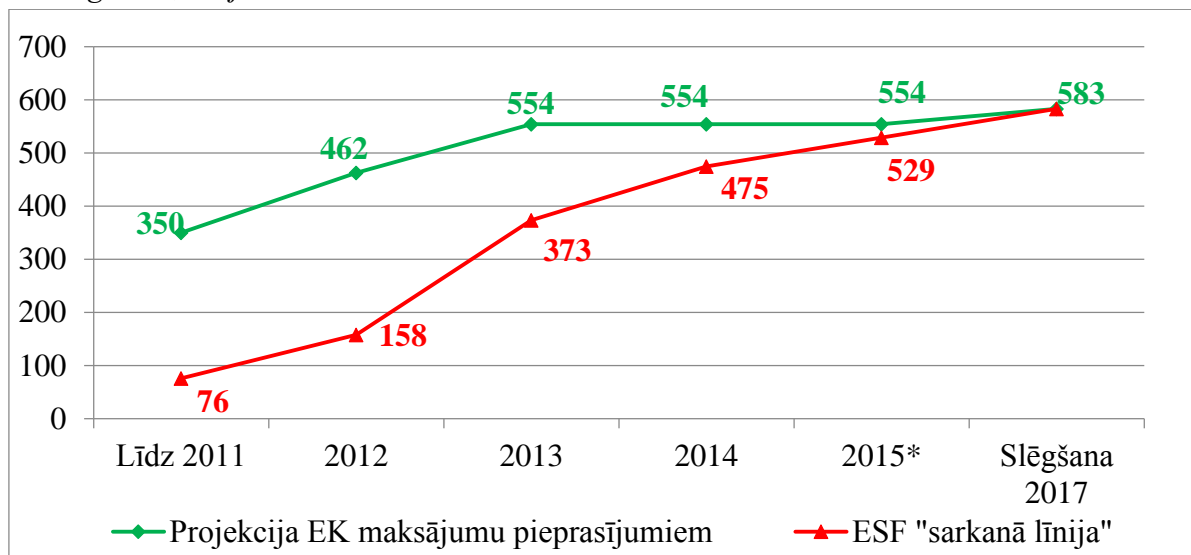
Grafiks Nr.6 „Baltijas valstu ES fondu investīciju salīdzinājums dalījuma pa fondiem līdz 2014.gada 30.jūnijam (noslēgtie līgumi; % no ES fondu finansējuma), progress pret datiem līdz 2014.gada 31.martam, %.”

4.2.2. Risku vadība

Kā iepriekšējos ziņojumos ir ticis informēts, ESF ietvaros n+2/n+3 principa izpilde ir nodrošināta jau 2013.gada ietvaros un no EK ir saņemts maksimāli iespējamais finansējuma apjoms līdz noslēguma maksājuma iesniegšanai (95% no kopējā piešķiruma).

Grafiks Nr.7 „No EK ESF ietvaros pieprasīto maksājumu prognoze n+2/n+3 mērķu sasniegšanai, milj. euro”

*plāns tiks pārpildīts

DP „Uzņēmējdarbība un inovācijas” ietvaros n+2/n+3 principa izpilde un iespējamais risks ERAF finansējuma daļējai zaudēšanai ir ticis identificēts jau 2013.gada vasarā, kad ar aktīvu VI vadību un uzraudzību tika nodrošināta principa nodrošināšana un attiecīgi ERAF

FMzino_110814_ES_fondi; Informatīvais ziņojums par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas–Šveices sadarbības programmas apguvi līdz 2014.gada 30.jūnijam

līdzekļu nezaudēšana 2013.gada ietvaros. Risks 2014.gada ietvaros neizpildīt n+2/n+3 principa minimālo apjomu, kā arī neapgūt kopējo DP finansējumu perioda ietvaros, vēl aizvien ir ļoti augsts, tādejādi jau ar pagājušo gadu VI regulāri lūdz EM un IZM atskaitīties par paveiktajiem darbiem riska mazināšanā, kā arī regulāri sniegt aktualizētas maksājumu pieprasījumu prognozes. EM administrētās aktivitātes “Augstas pievienotās vērtības investīcijas” pirmās, otrās un trešās kārtas īstenoto projektu sekmīga pabeigšana (turpmāk neparedzot būtisku laužto līgumu un neatbilstību apjomu šo projektu ietvaros);

Identificēti vairāki riski, kur vienam vai vairākiem no tiem iestājoties, ievērojami tiek apdraudēta ERAF līdzekļu apguve. Šie riski ir:

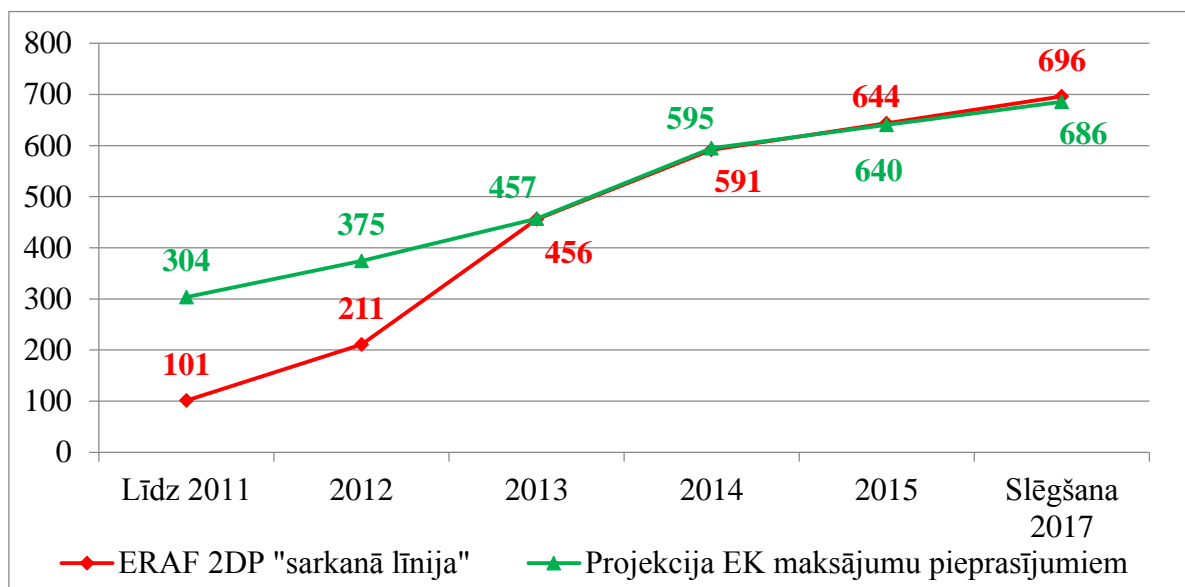
- EM administrētās aktivitātes “Augstas pievienotās vērtības investīcijas” ceturtais kārtas ietvaros apstiprināto projektu sekmīga līgumu slēgšana un atbilstoša maksājumu plūsmas nodrošināšana jau 2014.gada 4.ceturksnī (vismaz 35% apmērā no kopējā plānotā līgumsummas apmēra), kā arī pēc līgumu noslēgšanas neparedzot būtisku laužto līgumu un neatbilstību apjomu šo projektu ietvaros.
- EM administrētās aktivitātes “Kompetenču centri” ietvaros īstenoto projektu sekmīga īstenošana iepriekš noteiktā finansējuma apjomā, kā arī savlaicīga maksājumu pieprasījumu iesniegšana no finansējuma saņēmēja puses un tālāka LIAA caurskatīšana un saskaņošana.
- IZM plānoto jauno aktivitāšu un uzsaukumu savlaicīga nodrošināšana un projektu pabeigšana līdz perioda attiecināmības beigām (zinātnisko institūciju konsolidācijas pasākumi, 2.kārta atbalsta sniegšanai daļēbai starptautiskos sadarbības projektos zinātnē un tehnoloģijās, līguma grozījumiem ar valsts nozīmes pētniecības centru zinātnes infrastruktūras projektiem papildus infrastruktūras un pētniecības aprīkojuma iegādei, lai nodrošinātu vienotu informācijas tīklu katra centra ietvaros).
- IZM administrētā projekta “Vienota nacionālas nozīmes Latvijas akadēmiskā pamattīkla zinātniskās darbības nodrošināšanas izveide” sekmīga īstenošana atbilstoši iepriekš noteiktajam laika grafikam.

Lai arī joprojām pastāv pesimistiskais scenārijs neizpildīt n+2/N+3 principu kopumā (skat grafiku Nr.8), jautājumi tiek regulāri izskatīti Koalīcijas partneru darba grupas par ES fondu jautājumiem sanāksmēs un ņemot vērā aktuālākās EM un IZM sniegtās prognozes (2014.gada jūnijā) par plānotajiem deklarējamiem izdevumiem 2014. un 2015.gadā secināms, ka ar šobrīd plānoto finanšu plūsmu iespējams nodrošināt gan n+2/n+3 principa izpildi 2014.gadā, gan ERAF līdzekļu apguvi DP kopumā. Precīzāka informācija būs pieejama 2014.gada rudenī, kad būs zināma situācija ar aktivitātes “Augstas pievienotās vērtības investīcijas” 4.kārtas projektiem, un Koalīcijas partneru darba grupas par ES fondu jautājumiem sanāksmē lemts par EM un IZM aktivitāšu turpmāko ieviešanu.

Ņemot vērā, ka lielākā daļa maksājumu finansējuma saņēmējiem paredzēta gada pēdējā ceturksnī, pastāv risks izskatīt un deklarēt iesniegtos maksājumu pieprasījumus ievērojami īsāka laika periodā nekā noteikts normatīvajos aktos. Tādējādi Valsts kasei (Maksājumu iestāde/ Sertifikācijas iestāde) tiks radīts ievērojams slogs savlaicīgai maksājumu

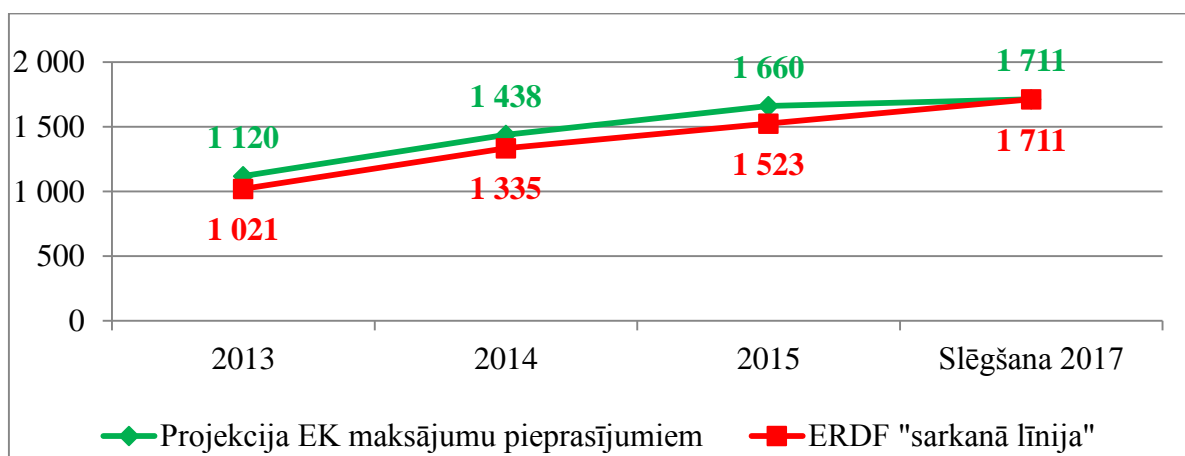
pieprasījumu apstrādei un izdevumu deklarācijas sagatavošanai un iesniegšanai EK līdz gada beigām.

Grafiks Nr.8 „No EK ERAF DP „Uzņēmējdarbība un inovācijas” ietvaros pieprasīto maksājumu prognoze n+2/n+3 mērķu sasniegšanai, milj. euro”

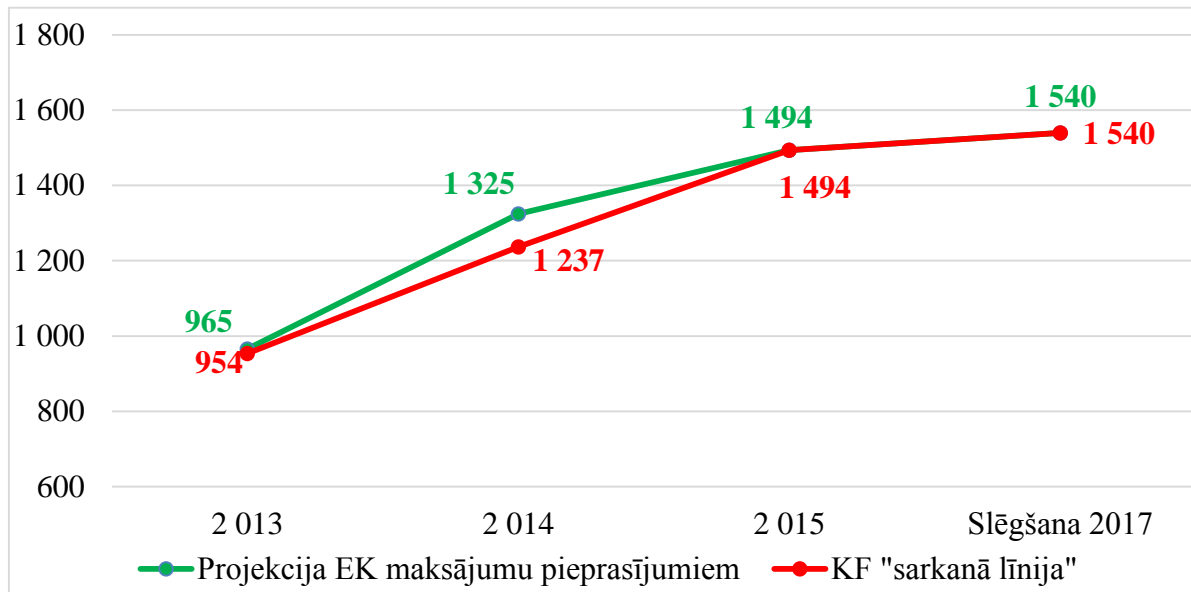

DP “Infrastruktūra un pakalpojumi” ietvaros n+2/n+3 principa izpildes risks 2014.gadam saglabājies zemā līmenī. AI un VI turpina pastiprināti sekot līdz 2013.gada novembrī MK apstiprinātajam maksājumu mērķa plānam gan ERAF, gan KF projektu ieviešanā, lai mazinātu ietekmi un risku uz 2014.gadam noteiktā n+2/n+3 principa minimālo izpildi, kā arī ERAF un KF finansējuma apguvi periodā kopumā. KF ietvaros pēc aktuālākajām ministriju sniegtajām prognozēm, kā arī ņemot vērā veiktos DP grozījumus, kuri paredzēja atsevišķu ERAF projektu īstenošanu pārkvalificēt par KF līdzfinansētiem projektiem, iepriekš identificētais n+2/n+3 principa neizpildes risks ir mazināts līdz minimumam.

Grafiks Nr.9 „No EK ERAF DP „Infrastruktūra un pakalpojumi” ietvaros pieprasīto maksājumu prognoze n+2/n+3 mērķu sasniegšanai, milj. euro”

Grafiks Nr.10 „No EK KF ietvaros pieprasīto maksājumu prognoze $n+2/n+3$ mērķu sasniegšanai, milj. euro”

VI turpinās aktīvi uzraudzīt gan iepriekš noteiktos riska mazināšanas pasākumus, gan noteikto maksājumu plūsmu izpildi, kā arī papildus identificēto risku attīstību, lai nepieciešamības gadījumā nekavējoties ārpus kārtas informētu ES fondu Koalīcijas partneru darba grupu un valdību par potenciālajiem ES struktūrfondu piešķiruma daļējas zaudēšanas riskiem un iespējamām risinājumiem situācijas uzlabošanā.

4.2.3. Informācija par valsts budžeta virsraistībām

Lai kompensētu lauztos līgumus, iespējamās neatbilstības un citus riskus, valdība ir iepriekš lēmusi par papildus budžeta virsraistībām ES fondu projektu īstenošanai 404,6 milj. euro apmērā.

Līdz 2014.gada 30.jūnijam noslēgti līgumi par 315,0 milj. euro no kopējā virsraistību finansējuma. Par atlikušo daļu atbilstoši iepriekš 2013.gada 19.novembrī apstiprinātajam virsraistību finansējuma līgumu slēgšanas plānam līgumus paredzēts noslēgt līdz 2014.gada 31.septembrim. Vienlaikus ir zināmas izmaiņas finansējuma sadalē un projektu ieviešanas gaitā, attiecīgi ar nākamo ceturksņa ziņojumu tiks aktualizēts minētais plānojums.

Kopējā plānu neizpilde uz 2014.gada 30.jūniju pieaugusi - 128,0 milj. euro (iepriekšējā ceturksnī - 61,3 milj. euro):

- 1) Indikatīvā virsraistību līgumu neizpilde 46,9 milj. euro virsraistību līgumu plānu neizpilde (iepriekšējā ceturksnī 8,8 milj. euro);
- 2) 81,1 milj. euro maksājumu mērķu neizpilde (iepriekšējā ceturksnī 52,5 milj. euro). Sīkāka informācija atrodama ziņojuma 4.2.1.sadaļā "Mērķu sasniegšana".

Informācija par neizpildēm atbildīgo iestāžu dalījumā skatāma grafikā zemāk - lielākās neizpildes ir EM (44,8 milj. euro), SM (38,4 milj. euro) un VARAM (31,9 milj. euro).

Vērtējot situāciju uz 2014.gada 2.ceturksni, secināms, ka vairākās aktivitātēs, salīdzinot ar iepriekšējo ceturksni ir lauzti 1.ceturksnī noslēgtie līgumi (10 milj. euro aktivitātē

"Daudzdzīvokļu māju siltumnoturības uzlabošanas pasākumi" un 559 tūkst. *euro* aktivitātē "Tranzītielu sakārtošana pilsētu teritorijās"), kas tiek novirzīti virssaistību dzēšanai. Aktivitātē "Daudzdzīvokļu māju siltumnoturības uzlabošanas pasākumi" ir lauzti daudzi līgumi, jo sešu mēnešu laikā no līguma noslēgšanas brīža nav uzsākta izdevumu veikšana projekta ietvaros²⁰. Daudzos gadījumos pirmās izmaksas projekta ietvaros ir būvniecības izmaksas, jo tehniskās dokumentācijas izmaksas vairs netiek ieļautas projektā. Tāpat projektu iepirkumu dokumentācijas izvērtēšana var aizņemt pat līdz astoņiem mēnešiem, kas aizkavē būvniecības darbu sākšanu, kā arī projektu īstenotājiem ir apgrūtināta komercbanku finansējuma pieejamība, tādējādi apgrūtinot savlaicīgu projektu īstenošanu. Pēc EM rīcībā esošās informācijas, komercbanku finansējuma piesaiste var aizņemt laiku līdz vienam gadam vai pat ilgāk. KDG 2014.gada 19.septembrī pieņēma lēmumu izņēmuma kārtā atcelt MK 2012.gada 8.maija sēdes protokollēmuma (prot. Nr.25 26.§) 6.punktā noteikto nosacījumu, kā arī atļaut projektu īstenošanas termiņu pagarinājumu (MK noteikumu grozījumi par šo stājušies spēkā tikai 2014.gada jūnija beigās, tāpēc šajā ceturksnī turpinājās līgumu laušana). Savukārt aktivitātē "Tranzītielu sakārtošana pilsētu teritorijās" iemesls skaidrojams ar to, ka šai aktivitātē apstiprinātais projekts tika pēc tam atsaukts no finansējuma saņēmēja puses.

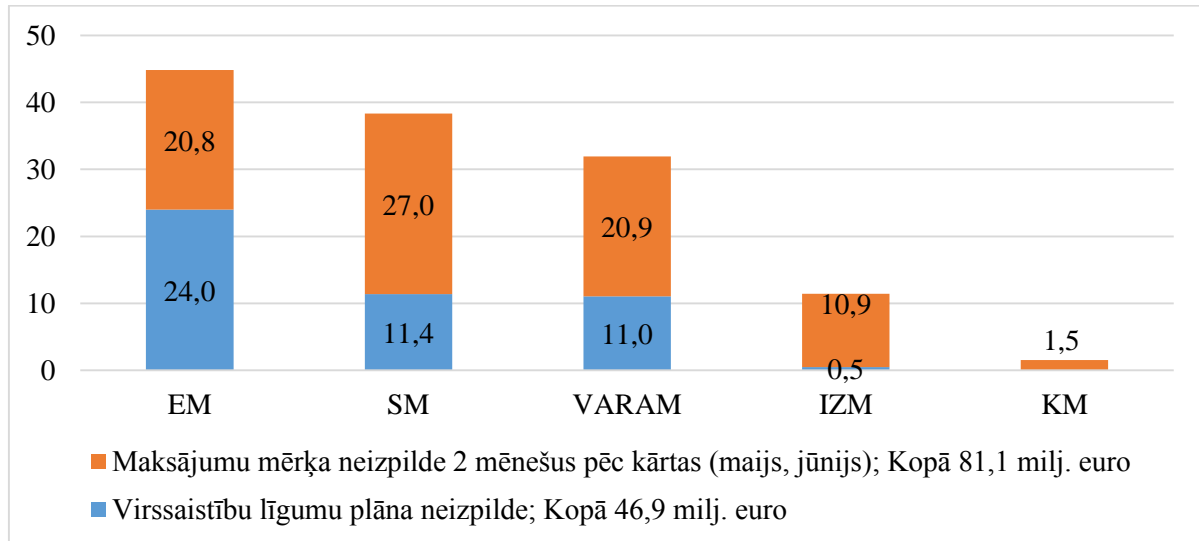
Iepriekšējā ceturksnī konceptuāli brīva virssaistību finansējuma nebija – notika projektu iesniegumu atlases. Savukārt šajā ceturksnī projektu vērtēšana ir noslēgusies, un ir zināms, ka aktivitātē "TEN-T autoceļu tīkla uzlabojumi" radies 4,2 milj. *euro* liels atlikums, kas atbilstoši protokollēmumam²¹ ir samazināms. Ņemot vērā augstākminēto un to, ka ir nepieciešams novērst riskus Kohēzijas fonda finansējuma pilnīgā izmantošanā un aktuālās vajadzības ceļu infrastruktūras sakārtošanā, tiek ierosināts šobrīd noteikt, ka SM pārziņā esošās aktivitātes "TEN-T autoceļu tīkla uzlabojumi" ietvaros virssaistību apjoms 4 220 323 *euro* apmērā tiek samazināts, ja līdz 2014.gada 1.oktobrim SM neiesniedz FM pamatotu un īstenojamu priekšlikumu investīciju projektu īstenošanā, nodrošinot EK deklarējamus izdevumus 2007.-2013.gadu plānošanas perioda ietvaros.

FM ar informatīvajam ziņojumam pievienoto protokollēmumu rosina samazināt virssaistības 4,2 milj. *euro* apmērā SM pārziņā esošajai aktivitātei "TEN-T autoceļu tīkla uzlabojumi".

²⁰ Saskaņā ar Ministru kabineta 2012.gada 8.maija sēdes protokollēmuma (prot. Nr. 25 26. §) „Informatīvais ziņojums „Valsts budžeta virssaistību iespējas Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda 2007. - 2013.gada plānošanas perioda aktivitātēs”” 6. punktu

²¹ Atbilstoši MK 2012.gada 4.decembra sēdes protokolam Nr.68 (34.§, 4. un 5.p.), sākot ar 2013.gada 1.martu par virssaistību apjoma proporcionālu samazināšanu MK lemj, ja iestājas vismaz viens no šādiem apstākļiem: atbildīgās iestādes noteiktā kumulatīvā ikmēneša maksājumu finansējuma saņēmējiem plāna neizpilde 2 mēnešus pēc kārtas ir vismaz 10% un vienlaikus pārsniedz 250 tūkst. latu; aktivitātei 2013.-2015.gada ietvaros ceturksnī paredzēto noslēgto līgumu par plānoto virssaistību finansējuma apjomu neizpilde ir lielāka par 10% un vienlaikus pārsniedz 250 tūkst FMzino_110814_ES_fondi; Informatīvais ziņojums par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas–Šveices sadarbības programmas apguvi līdz 2014.gada 30.jūnijam

Grafiks Nr.11 „Virssaistību līgumu plāna un mērķu maksājumiem finansējuma saņēmējiem neizpildes uz 2014.gada 30.jūniju, milj. euro.”

Virssaistību ietekme uz vispārējās valdības budžeta bilanci

Valdībā apstiprināto virssaistību publisko izdevumu ietekme uz vispārējās valdības budžeta bilanci ir novērtējama pēc diviem scenārijiem:

1. Situācijā, kad izdevumi virssaistību projektu īstenošanai kopā ar pārējiem ES fondu projektu izdevumiem nepārsniedz ES fondu piešķiruma kopējo apmēru, virssaistību izdevumi nerada papildu ietekmi uz vispārējās valdības budžeta deficītu, tādējādi nodrošinot, ka vispārējās valdības budžeta deficītu veido vienīgi realizēto projektu nacionālā līdzfinansējuma izdevumi.
2. Situācijā, kad izdevumi virssaistību projektu īstenošanai kopā ar pārējiem ES fondu projektu izdevumiem pārsniedz ES fondu piešķiruma kopējo apmēru, virssaistības ir uzskatāmas par nacionālajiem budžeta izdevumiem (faktiski palielinās realizēto projektu nacionālais līdzfinansējums), attiecīgi palielinot arī vispārējās valdības budžeta deficītu, jo par veiktajiem virssaistību izdevumiem valsts budžetā netiek saņemti ārvalstu finanšu palīdzības ieņēmumi (atmaksas no EK).

Attiecībā uz virssaistību dzēšanu prognozes paliek nemainīgas - virssaistību apjoms līdz 2015.gada beigām varētu tikt dzēsts 162,3 – 215,3 milj. euro apmērā.

4.3. Lielo projektu īstenošana

Lielo projektu (pēc skaita 7) īstenošana norit saskaņā ar noslēgtajiem iepirkumu līgumiem. Savukārt lielo projektu apguves mērķa izpilde norit samērā lēni, problemātiski, lai gan pārskata periodā atsevišķiem projektiem maksājumi tika veikti vairāk nekā tika plānoti, taču kopumā bija vērojama neizpilde. Līdz 2014.gada 30. jūnijam lielo projektu ietvaros ir veikti attiecināmie izdevumi 73,5% apmērā (pārskata periodā 37,0%) no kopējām attiecināmajām izmaksām. Vislielākā neizpilde kopumā ir saistīta ar pretendentu sūdzībām iepirkuma procesos, juridiska rakstura problēmām zemes atsavināšanas jautājumos (ir nepieciešams veikt to piespiedu atsavināšanu) un problēmām, kas radušās būvniecības procesa gaitā ar

konstatētajiem trūkumiem projekta īstenošanas vietā, ar līguma izpildītājiem, t.sk. papildu finansējuma piesaistes nepieciešamība, kā arī tiesvedība par būvatļaujas apturēšanu.

Darbs pie astotā veselības sektora lielā projekta (ERAF) pieteikuma sagatavošanas joprojām turpinās, jo ir ieilgusi dokumentācijas saskaņošana ar JASPERS ekspertiem un ietekmes uz vidi izvērtējuma saņemšana, līdz ar to pārskata periodā lielā projekta pieteikums nav iesniegts VI kā iepriekš bija plānots. Paredzēts, ka VI saņems projekta dokumentāciju sākotnējai izvērtēšanai pēc tam, kad finansējuma saņēmējs veiks precizējumus atbilstoši VM komentāriem, provizoriski 2014.gada jūlija beigās/augusta sākumā. Konkrētāk par līdz šim veiktajām darbībām skatīt 2013.gada 2.ceturkšņa un 3.ceturkšņa informatīvajos ziņojumos.

Ņemot vērā izmaiņas Liepājas speciālās ekonomiskās zonas pārvaldes (LSEZ) īstenotā projekta "Liepājas ostas padziļināšana" finansējumā, palielinoties neattiecināmām izmaksām, tā kopējās izmaksas ir sasniegušas 53,8 milj. *euro*, kas Padomes regulas Nr.1083/2006 39.panta izpratnē ir uzskatāms par lielo projektu, attiecīgi iesniedzams EK izvērtēšanai un lēmuma pieņemšanai. LSEZ jau ir uzsākusi darbu pie projekta sagatavošanas. Vienlaikus ir uzsākta saruna ar JASPERS par nepieciešamo iesaisti projekta dokumentācijas kvalitātes izvērtējumam. 2014.gada 20.jūnijā oficiāli JASPERS iesniegts pieteikums (Project Fiche).

Jau iepriekšējos informatīvajos ziņojumos ziņots, ka projektam „Autoceļa E22 posma Ludza – Terehova būvniecība” sakarā ar ekonomiskajām izmaiņām būvniecības sektorā ir izveidojies izmaksu pieaugums 2,1 milj. *euro* apmērā, par ko EK neformālajā sarakstē ir informējusi, ka varētu atbalstīt tikai daļu no tām, t.i. 157,2 tūkst. *euro*, saistībā ar fizisko rādītāju izmaiņām, PVN likmes maiņu. 2014.gada 6.maijā VI oficiāli iesniedza EK projekta grozījumu priekšlikumus izvērtēšanai un apstiprināšanai par papildu finansējuma attiecināmību projektam saistībā ar fizisko rādītāju izmaiņām, t.sk. projekta iesniegumā un aktualizētā izmaksu-ieguvumu analīze.

Projektam "Otrā sliežu ceļa būvniecība Skrīveri-Krustpils (Rīga Krustpils iecirknis)" ir pagarināts īstenošanas termiņš līdz 2015.gada 30.jūnijam, jo bija nepieciešams veikt papildu darbus, lai sekmīgi pabeigtu projektu. Papildu izdevumus 4,0 milj. *euro* sedz projekta īstenoātājs, VAS "Latvijas dzelzceļš", kā projekta neattiecināmās izmaksas.

Projekta „Infrastruktūras attīstība Krievu salā ostas aktivitāšu pārcelšanai”, kā ziņots iepriekš, ir risks par daļēju rezultāta nesasniegšanu attiecībā uz stividoru darbībām, kas nav saistītas ar ogļu kravu pārkraušanu, pārcelšanu no vēsturiskā pilsētas centra. SM 2014.gada 6.jūnijā iesniedza VI zvērināta advokāta izstrādātu risku izvērtējumu un rīcības plānu projekta mērķa sasniegšanai, lai tas atbilstu EK 2011.gada 15.jūnija lēmumam Nr.N44/2010 par valsts atbalstu. Vienlaikus plašsaziņas līdzekļos bija izskanējusi ziņa par iespējamiem pārkāpumiem saistībā ar 2006.gada 24.maijā starp Rīgas Brīvosta pārvaldi (RBP) un SIA "Strek" noslēgto maiņas līgumu, kas ir pretrunā EK lēmumam par valsts atbalstu. Lai nodrošinātu, ka ostas infrastruktūra, kas finansēta no ES līdzekļiem, ir RBP īpašumā un lai tā netiek nodota īpašumā citam lietotājam, puses ir vienojušās par 2006.gada 24.maijā noslēgtā līguma atcelšanu un jauna koncesijas līguma noslēgšanu. Pamatojoties uz rīcības plānā paredzētajām darbībām un SM apliecinājumu par risku novēršanu un kontroli,

FMzino_110814_ES_fondi; Informatīvais ziņojums par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas–Šveices sadarbības programmas apguvi līdz 2014.gada 30.jūnijam

projektam ir atjaunota maksājumu veikšana un izdevumu deklarēšanas EK, vienlaikus nodrošinot īpašu projekta īstenošanas uzraudzību arī no VI puses.

Saistībā ar projekta “Vēsturiski piesārņoto vietu „Inčukalna sērskābā gudronu dīķi” sanācijas darbi” ieviešanas problēmu risināšanu, pārskata periodā VARAM iesniedza VI precizētu projekta grozījumu priekšlikumu, kurus FM atkārtoti lūdza precizēt, jo projekta grozījumu priekšlikums joprojām nesatur nozīmīgu un pietiekamu informāciju par aktuālo projekta statusu un iepirkumu līgumu grozījumu veikšanas, izvērtēšanas un pārliecības gūšanas aspektiem, lai EK pamatotu plānoto izdevumu attiecināmību, tai skaitā atbildes uz JASPERS sniegtajām rekomendācijām. 2014.gada 17.jūnijā notika tikšanās ar JASPERS, VI, VARAM un VVD, kurā JASPERS ierosināja VARAM piesaistīt papildus divus ekspertus, kas būtu nepieciešami dokumentācijas arhivēšanai un gudrona utilizācijas kontrolei, attiecīgi VARAM nepieciešams savlaicīgi nodrošināt iepirkumu procedūras šādu ekspertu piesaistīšanai, lai jau ar 2014.gada augustu varētu norisināties darbs pie gudrona izvešanas uz Vāciju. Projekta jautājums tika skatīts arī Uzraudzības komitejas sēdē, kas notika 2014.gada 2.jūlijā.. Uzsverams, ka izdevumu attiecināmības riski joprojām ir augsti gan no projekta tehniskās ieviešanas gaitas viedokļa, gan ievērojot to, ka Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja Izmeklēšanas nodaļā tiek veikta resoriskā pārbaude saistībā ar šo projektu un notiek jautājuma izmeklēšanas sadarbība arī ar OLAF. VI ir informējusi iesaistītās puses, ka EK ir iesniedzams lielā projekta grozījumu priekšlikums apstiprināšanai tikai pēc pozitīvas informācijas par minēto pārbaužu rezultātiem saņemšanas. Galīgais termiņš grozījumu priekšlikumu iesniegšanai EK ir 2015.gada septembris. Ņemot vērā saistītos iespējamus negatīvas ietekmes uz valsts budžetu riskus, VARAM atbildīgi jānodrošina pastiprināta projekta ieviešanas uzraudzība un kontrole, lai veiktie izdevumi būtu attiecināmi ES līdzfinansējumam.

VI, ņemot vērā iepriekš minēto, iesaistās projektu īstenošanas laikā konstatēto problēmu risināšanā un uzrauga ES fondu finansējuma apguvi, vienlaikus izvērtējot finansējuma attiecināmības riskus.

4.4. ES fondu tehniskās palīdzības aktivitāšu īstenošana

Darbības programmu prioritātes TP izveidota ar mērķi uzlabot, vienkāršot, nodrošināt ES fondu vadību un tās efektivitāti. TP finansējums tiek novirzīts darbības programmu sagatavošanai, vadības, uzraudzības, izvērtēšanas, informācijas un kontroles darbību veikšanai, kā arī administratīvo spēju stiprināšanai, īstenojot ES fondus.

Pārskata periodā TP ietvaros turpinājās darbs pie projektu grozījumu veikšanas un apstiprināšanas, atbilstoši reālajai situācijai projektu īstenošanā, tādejādi nodrošinot maksimāli efektīvu ES fondu līdzekļu izlietošanas uzraudzību un optimālu rezultātu sasniegšanu.

Progress veiktajiem maksājumiem finansējuma saņēmējiem pārskata periodā pret datiem uz iepriekšējo pārskata periodu ir bijis 12,8%, kas salīdzinoši ar iepriekšējo pārskata periodu, ir labs. Ņemot vērā apguves rezultātus līdz pārskata perioda beigām, DPP noteiktais ES fondu līdzfinansējums tiks apgūts pilnā apjomā. Lielākie izdevumi TP projektu ietvaros parasti tiek veikti gada IV ceturksnī, kuru progresu var redzēt nākošā gada I ceturksnī, tāpēc arī šoreiz progress ir atbilstošs projektu ieviešanas modelim.

FMzino_110814_ES_fondi; Informatīvais ziņojums par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas–Šveices sadarbības programmas apguvi līdz 2014.gada 30.jūnijam

No kopējiem TP izdevumiem lielāko daļu veido atlīdzības izdevumi (vidēji 79%) un pārējie izdevumi ir ārpakalpojumi (vidēji līdz 21%). Lielāko īpatsvaru atlīdzībā veido ES fondu uzraudzības, administrēšanas un finanšu kontroles un revīzijas nodrošināšanas, kā arī stratēģiskās plānošanas funkciju nodrošināšanas izmaksas, savukārt ārpakalpojumu pozīcijā galvenie izdevumi tiek veikti ES fondu informatīvajiem un publicitātes pasākumiem un mācību, konferenču, semināru, komiteju, darba grupu un citu pasākumu nodrošināšanai.

Līdz 2014.gada 30.jūnijam veikti maksājumi finansējuma saņēmējiem 75,9 milj. *euro* apmērā, kas ir 68,5% no pieejamā finansējuma. Ņemot vērā, ka projektu īstenošana ir paredzēta līdz 2015.gada beigām, šāds veikto maksājumu apjoms ir apmierinošs.

Lai maksimāli efektīvi īstenotu TP līdzekļu izlietošanu ES fondu vadības nodrošināšanai ar 2014.gada 9.jūnija MK sēdes protokola Nr. 32 31.§ 5.punktu tika pieņemts, ka MK 2014.gada 11.marta sēdes protokollēmuma (prot. Nr.16 38.§) 3.2.apakšpunktā noteiktais ierobežojums attiecībā uz finansējuma un ietaupījumu vai atlikumu nepārdalīšanu citiem projektiem, kā arī to pašu projektu citām, sākotnēji projektā neparedzētām darbībām nav attiecināms uz tehniskās palīdzības aktivitātēm/projektiem.

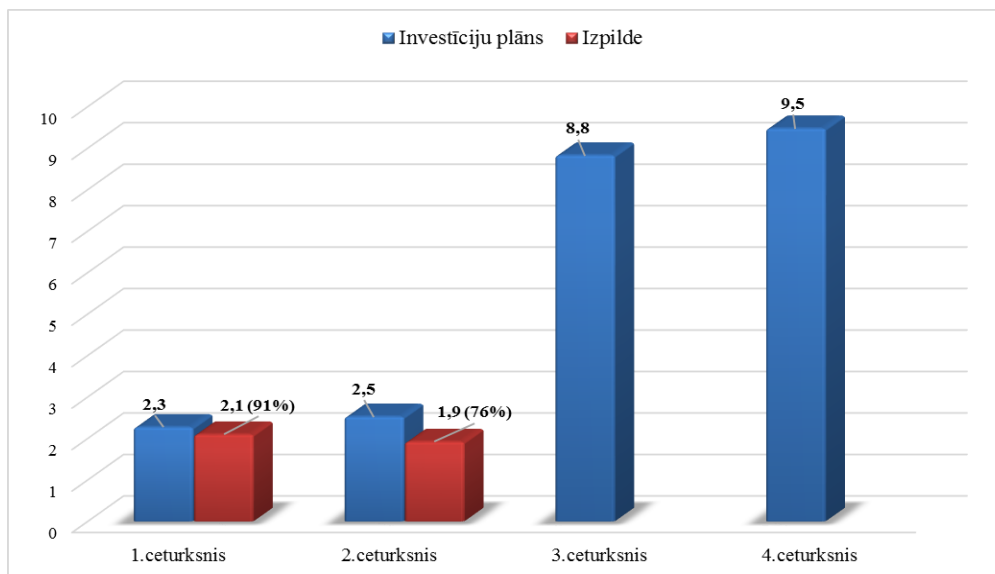
5. EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu ieviešana²²

Visu 7 plānoto programmu apstiprināšana un līgumu noslēgšana ir nodrošināta 67,5 milj. *euro* apmērā jeb 100% no Latvijai pieejamā finansējuma. Līdz 2014.gada 2.ceturkšņa beigām donorvalstis ir veikušas EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu **finansējuma atmaksu** 3,8 milj. *euro* apjomā jeb 6% no EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu kopējā finansējuma.

Saskaņā ar MK 2014.gada 11.marta sēdes protokollēmuma (prot. Nr.16 38.§) 12.punktu programmu apsaimniekotāji 2014.gadā plāno nodrošināt **investīcijas Latvijā** 23,1 milj. *euro* apmērā (20,8 milj. *euro* – EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu grants un 2,3 milj. *euro* – valsts budžeta līdzfinansējums). Līdz 2014.gada 2.ceturkšņa beigām bija plānots izlietot 4,8 milj. *euro*, no kuriem ir izlietoti 4 milj. *euro* (jeb par 17% jeb 0,8 milj. *euro* mazāk nekā plānots).

²² EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu interneta vietne: <http://www.eeagrants.lv/?id=23> un <http://www.norwaygrants.lv/?id=23>

Grafiks Nr.12 „EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu finansējuma investīciju plāns 2014.gada ceturkšņiem un tā izpilde līdz 2014.gada 30.jūnijam, milj. euro.”

Iestādes skaidro, ka novirzes ir radušās šādu iemeslu dēļ:

1) VARAM programmā “*Nacionālā klimata politika*” aizkavējās darbs pie iepirkuma dokumentāciju izstrādes, ņemot vērā, ka izstrādē ir iesaistīti projekta donoralsts partneri, kā arī projekta partnerim no Norvēģijas plānotais finansējums tiks izmaksāts vēlāk, pēc projekta atskaites apstiprināšanas.

2) IZM programmā “*Pētniecība un stipendijas*” ir būtiski aizkavējusies atklāto konkursu izsludināšana, līdz ar to 2014.gada laikā avansu maksājumi projektu īstenotajiem netiks izmaksāti. IZM ir nepieciešams pārdalīt avansu maksājumiem paredzēto valsts budžeta finansējumu citu fondu projektiem vai arī atgriezt to 80.00.00.programmā.

Kopumā 6 no 7 programmām ir plānota 16 dažādu **iepriekš noteikto projektu īstenošana**. 2013.gada laikā tika noslēgti 12 projektu līgumi, savukārt 2014.gada 2.ceturknī – 3 līgumi. Pēdējo projekta līgumu “*Zaļo tehnoloģiju inkubators*” LIAA ir parakstījusi 2014.gada jūlijā. Visu šo projektu īstenošana norisināsies līdz 2016.gada 30.aprīlim – maksimāli pieļaujamajam izdevumu attiecināmības periodam.

Kopumā 5 no 7 programmām ir plānoti **atklātie projektu konkursi**. Visi MK noteikumu projekti par atklāto konkursu izsludināšanu un projektu iesniegumu atlasī ir apstiprināti MK, izņemot IZM, kurai saskaņā ar 2013.gada 19.novembra MK sēdes protokollēmuma Nr.61 14.punktu jau līdz 2013.gada 13.decembrim bija jāiesniedz MK noteikumu projekts par *Stipendiju aktivitātē* plānoto atklāto konkursu izsludināšanu un projektu iesniegumu atlasī.

EM programmā „*Inovāciju „zaļās” ražošanas jomā*” ir paredzēti divi dažādi konkursi. No atklātajā konkursā „*Atbalsts „zaļo” tehnoloģiju ieviešanai ražošanā*” iesniegtajiem 13 projektiem 2014.gada 2.ceturknī tika apstiprināti 4 projekti par kopējo summu 1,9 milj. euro (25% no konkursā pieejamās summas). Lai apgūtu atlikušo finansējumu pilnā apmērā, LIAA plāno sludināt otro konkursa kārtu 2014.gada septembrī, veicot grozījumus konkursa nosacījumos, tos vienkāršojot un piemērojot jauno valsts atbalsta regulējumu. Savukārt 2014.gada 1.jūlijā LIAA izsludināja 3 mēnešu ilgu atklāto konkursu neliela apjoma grantu

shēmā “*Jaunuzsāktu komercdarbības aktivitāšu attīstības sekmēšana, sniedzot atbalstu komersantiem jaunu vai būtiski uzlabotu produktu, pakalpojumu un tehnoloģiju izstrādē un ieviešanā*”, paredzot finansējumu inkubācijas pakalpojumiem maziem un vidējiem uzņēmumiem.

KM programmā „*Kultūras un dabas mantojuma saglabāšana un atjaunināšana*” ir paredzēti divi dažādi konkursi. No atklātajā konkursā „*Kultūras mantojuma saglabāšana*” iesniegtajiem 27 projektiem (par kopējo summu 5,8 milj. euro, kas 4,5 reizes pārsniedz konkursā pieejamo) 2014.gada jūnijā tika apstiprināti 5 projekti par kopējo summu 1,2 milj. euro (100% no konkursā pieejamās summas). No grantu shēmas „*Kultūras apmaiņa*” atklātajā konkursā iesniegtajiem 38 projektiem (par kopējo summu 3,1 milj. euro, kas 5,2 reizes pārsniedz konkursā pieejamo) 2014.gada jūnijā tika apstiprināti 8 projekti par kopējo summu 0,6 milj. euro (100% no konkursā pieejamās summas).

SIF programmā “*NVO fonds*” ir paredzēti divi dažādi konkursi. No 2.atklātajā konkursā “*Nevalstisko organizāciju projektu programmas*” iesniegtajiem 309 projektiem (par kopējo summu 13,9 milj. euro, kas 6,2 reizes pārsniedz konkursā pieejamo) 2014.gada maijā-jūlijā tika apstiprināti 45 projekti par kopējo summu 2,2 milj. euro (100% no konkursā pieejamās summas). 2014.gada 2.ceturksnī turpinājās atklātajā konkursā “*NVO darbības atbalsta programmas*” apstiprināto 75 projektu īstenošana un 1.atklātajā konkursā “*Nevalstisko organizāciju projektu programmas*” apstiprināto 55 projektu īstenošana.

VARAM programmā “*Nacionālā klimata politika*” paredzēti divi dažādi konkursi, kurus VRAA 2014.gada 2.ceturksnī izsludināja:

- 6 mēnešu ilgu atklāto konkursu “*Ilgspējīgu ēku, atjaunojamo energoresursu tehnoloģiju un inovatīvu emisiju samazinošu tehnoloģiju attīstība*” (8.aprīlī);
- 3 mēnešu ilgu atklāto konkursu “*Kapacitātes celšana pētījumiem un pasākumiem sabiedrības zināšanu uzlabošanai par klimata pārmaiņām un to radītajām sekām*” (20.jūnijā).

IZM programmā “*Pētniecība un stipendijas*” paredzēti divi atklātie konkursi – viens konkurss aktivitātē “*Stipendijas*” un viens konkurss aktivitātē “*Pētniecība*”. Konkurss aktivitātē “*Pētniecība*” tika izsludināts 2014.gada 8.jūlijā, kas ir gadu vēlāk kā plānots programmas līgumā. Konkurss aktivitātē “*Stipendijas*” vēl aizvien nav izsludināts (sākotnējai tas Programmas līgumā bija plānots - 2013.gada 2.ceturksnī). Kaut arī IZM EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu 2014.gada 4.jūnija gada sanāksmē donorvalstīm solīja atklātā konkursa noteikumus iesniegt komentēšanai FM un TM līdz 2014.gada 20.jūnijam, tas līdz 2014.gada jūlija beigām vēl aizvien nav izpildīts. Ja atklāta konkursa noteikumi netiks iesniegti MK līdz 2014.gada augusta beigām, VI lems par iespējamo līdzekļu pārdali citām EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu programmām, atbildot uz donorvalstu oficiālo pieprasījumu VI apliecināt, ka visus projektus ir iespējams ieviest līdz 2016.gada 30.aprīlim, vai piedāvāt risinājumus pārdalēm starp programmām, ja to nav iespējams nodrošināt.

VI, turpinot darbu pie **Bilaterālā fonda nacionālā līmenī (NBF) aktivitāšu plānošanas**, 2014.gada 2.ceturksnī vienojās ar donorvalstīm, Latvijas prezidentūras ES Padomē sekretariāta un Norvēģijas vietniecības Latvijā pārstāvjiem par atbalstāmo NBF aktivitāšu

FMzino_110814_ES_fondi; Informatīvais ziņojums par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas–Šveices sadarbības programmas apguvi līdz 2014.gada 30.jūnijam

īstenošanas plānu 2015.gadam, kad Latvija būs ES padomē prezidējošā valsts. NBF aktivitātes, kā arī programmu īstenošanas progress tika pārrunāts ar donorvalstu pārstāvjiem EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu trešajā gada sanāksmē, kas notika 2014.gada 4.jūnijā.

Kā arī šajā gada sanāksmē ar donorvalstīm vienojās, ka TM 2014.gada 2.ceturksnī iesniegs VI risinājumus par TM Korekcijas dienestu reformas programmas resocializācijas aktivitātēm paredzēto finanšu līdzekļu apguvi un ieviešanas laika grafiku, ņemot vērā donorvalsts lēmumu nepagarināt iepriekš noteikto projektu "*Jaunas nodaļas izveide Olaines cietumā*".

6. Šveices programmas ieviešana

Šveices programmas finansējums Latvijai ir pieejams no 2007.gada 14.jūnija. Iespēja īstenot projektus un līdz ar to arī apgūt piešķirto finansējumu būs līdz 2017.gada 14.jūnijam. Latvijai kopumā ir pieejami 56,72 milj. Šveices franku jeb 47,7 milj. *euro*. 2012.gada 14.jūnijā noslēdzās 5 gadu finanšu saistību periods, līdz kuram Šveices kompetentās iestādes ir apstiprinājušas 6 individuālos projektus, 1 programmu, 3 grantu shēmas, 1 TP, t.sk., projektu sagatavošanas fonda projektu par visu Latvijai pieejamo finansējumu, t.i., 100% apmērā. Ir noslēgti visi 11 paredzētie projektu līgumi un 4 projekti ir jau pabeigti – „Pašvaldību aktivitāšu īstenošana, lai nodrošinātu skolnieku pārvadāšanu un ar to saistītos atbalsta pasākumus”, „Projektu sagatavošanas fonds”, „NVO fonds” un „Tiesu modernizācija Latvijā”.

Līdz pārskata perioda beigām atmaksas Šveices programmas finansējuma saņēmējiem ir veiktas 31,11 milj. *euro* apmērā jeb 65,7% no Šveices programmas kopējā finansējuma, progress ceturksnī pieaudzis par 1,79 milj. *euro* jeb 3,8%, ļaujot Latvijai joprojām būt starp līderiem 12 saņēmējvalstu starpā (1. vietā - Malta; 2.- Latvija; 3.- Igaunija).

Tiesu modernizācijas projekts sekmīgi noslēdzies 2013.gada decembrī, pat pārsniedzot ieplānotos projekta rezultātus. Projekta beigās ietaupīto finansējumu novirzīja pētījumam par projekta rezultātu un ietekmes uz Tieslietu nozari izvērtēšanu. Pētījuma vērtīgos rezultātus Tiesu administrācija prezentēja Šveices programmas ikgadējā sanāksmē 2014.gada 20.maijā. Jūnijā veikti vēl 2 pētījumi par portāla www.tiesas.lv izmantošanas novērtējumu un Tiesu informatīvās sistēmas funkcionalitātes izvērtēšanu.

Stipendiju fonda 5 konkursos doktorantiem un jauniešiem zinātniekiem no 43 saņemtajiem apstiprināti 18 iesniegumi, apgūstot 77,3% no pieejamā finansējuma. 2014.gada 1.aprīlī noslēdzās pēdējais, 6.konkurss, kurā saņemts 21 pieteikums, gala lēmums par apstiprināšanu tiks pieņemts 2014.gada augustā. Tā kā finansējums ir palicis aptuveni 3 pieteikumiem, jau šobrīd var prognozēt, ka tiks apgūts viss atklātajiem konkursiem paredzētais finansējums, jau sākotnēji ieplānotajā laikā.

Grantu shēma „Šveices pētnieku aktivitātes Latvijā” paredz vismaz 45 stipendiju piešķiršanu Šveices pētniekiem lekciju lasīšanai un pieredzes apmaiņai Latvijas augstskolās un zinātniskajās institūcijās. Pirmajos 3 konkursos no 44 saņemtajiem ir apstiprināts 41 iesniegums. 4.konkursā līdz 2014.gada jūnija beigām no 14 saņemtajiem ir apstiprināti visi iesniegumi. 4.konkurss noslēgsies brīdī, kad grantu shēmā pieejamais finansējums tiks pilnībā izlietots. Lai arī kopā konkursos ir apstiprināti 58 iesniegumi, apgūti ir tikai 20% no

pieejamā finansējuma, tāpēc daļa grantu shēmas finansējuma 235,5 tūkst. *euro* apmērā 2014.gada jūlijā tika pārdalīta Stipendiju fondam.

Programmā „Atbalsts jaunatnes iniciatīvu attīstībai attālos vai mazattīstītos reģionos” saskaņā ar programmas līgumā noteikto ir paveikta 17 multifunkcionālu jauniešu iniciatīvu centru izveide 17 dažādās Latvijas pašvaldībās un turpinās semināru, konferenču un forumu organizēšana visā Latvijā jauniešiem un personām, kas iesaistītas darbā ar jauniešiem, par jauniešiem aktuālām tēmām. Ņemot vērā programmā radušos ievērojamos ietaupījumus, līdz 2016.gada beigām ir plānots izveidot vēl 5 papildus centrus, tādejādi pārsniedzot projektā ieplānotos rezultātus. Līdz 2014.gada 2.ceturkšņa beigām pēc plāna ir notikuši 91 no 160 plānotajiem semināriem jauniešiem un personām, kas iesaistītas darbā ar jauniešiem.

„Mikrokreditēšanas programmā” 4 gadu laikā sākotnēji bija plānots piešķirt 700 mikro aizdevumus 7,2 milj. *euro* apmērā. Jau 2013.gada septembra beigās aizdevumu fonda apguves rādītāji bija labāki nekā sākotnēji plānots – 2 gadu laikā piešķirti 800 mikro aizdevumi par visu programmā pieejamo aizdevumu fonda budžetu. Līdz 2015.gada vidum ALTUM turpinās mikrokreditēšanu tikai jau no saņemtajām atmaksām, kā arī nodrošinās projektu uzraudzību. Līdz 2014.gada 2.ceturkšņa beigām no saņemtajām atmaksām piešķirts 117 mikro aizdevums.

Projekta „Atbalsts ugunsdrošības pasākumiem pašvaldību vispārējās izglītības iestādēs” mērķis ir ugunsdrošības pasākumu īstenošana pašvaldību vispārējās izglītības iestādēs, lai radītu bērniem un jauniešiem drošu vidi. Ir pabeigti visi ugunsdrošības sistēmu uzstādīšanas darbi – 115 izglītības iestādes aprīkotas ar ugunsdrošības sistēmām (kopumā 122 ēkas). Lai nodrošinātu papildus aktivitātes “Sociāli izglītojoša satura web spēle par ugunsdrošību un civilo aizsardzību” īstenošanu, 2014.gada 2.ceturksnī noritēja iepirkuma procedūra. Līguma parakstīšana ar web spēles izstrādes iepirkuma uzvarētāju tiek plānota 2014.gada jūlijā. Lai apgūtu projektā ietaupītos līdzekļus pilnā apmērā, projekts 2014.gada jūnijā tika pagarināts par 7 mēnešiem, t.i. līdz 2015.gada februāra beigām.

Projekts „Vēsturiski piesārņoto vietu sanācija – Sarkandaugavas teritorijā” paredz sanācijas darbu veikšanu 5 objektos Rīgas Brīvdostas teritorijā kopumā aptuveni 8 ha lielā platībā. Sanācijas darbus, kas ir galvenais projektā sasniedzamais rezultāts, pirmajā teritorijā (5,5 ha) VVD uzsāka 2013.gada martā. Uzstādītās tehnoloģijas darbojas un darbi norit sekmīgi. Par attīrīšanas darbiem otrajā teritorijā (2,5 ha lielā platībā) iepirkuma līgums tika noslēgts 2014.gada 28.maijā, kas nodrošinātu darbu uzsākšanu saskaņā ar projekta līgumu un saskaņoto laika grafiku. Projekts uzskatāms ar augstu ieviešanas risku, ievērojot tā sarežģītību un iepirkuma procedūras kavējumus, kā arī konstatētās problēmas līdzīga rakstura ES fondu līdzfinansētu VVD īstenotu projektu ietvaros. Projekta ieviešanas gaita tiek īpaši rūpīgi uzraudzīta arī no Šveices puses.

Pamatojoties uz finansējuma saņēmēju 2014.gada valsts budžetā plānotajiem maksājumiem līdz 2014.gada 2.ceturkšņa beigām apgūts 99,1% no plānotā jeb 3,1 milj. *euro*. Nozaru ministrijām arī turpmāk regulāri jākontrolē projektu īstenošanu plānotās valsts budžeta izdevumu plānu izpildes.

7. Neatbilstības ES fondu un citu ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansētu projektu ietvaros

ES fondu gadījumā²³ neatbilstība²⁴ ir jebkurš kopienas tiesību aktu pārkāpums, kas noticis saimnieciskās darbības subjekta darbības vai bezdarbības dēļ un kas rada vai varētu radīt kaitējumu ES vispārējam budžetam, prasot no vispārējā budžeta segt nepamatotu izdevumu daļu, un par ko samazina projekta attiecināmās izmaksas. Par neatbilstību ar finansiālu ietekmi tiek uzskatīti gadījumi, kad finansējuma saņēmējam ir izmaksāts ES fondu finansējums un tas ir jāatgūst (tai skaitā ieturot no kārtējā vai nākamā maksājuma), piemērojot finanšu korekciju. Metodoloģiskais atbalsts par neatbilstību administrēšanu pieejams ES fondu interneta vietnē²⁵.

Ziņojumā analizētas neatbilstības ar finansiālu ietekmi – neatbilstība, kurā finansējuma saņēmējam ir veikta ES fondu līdzekļu atmaksa, un veiktajā maksājumā ir ietverti neattaisnoti / neattiecināmi / nepamatoti izdevumi, piemērota jebkura no atgūšanas procedūrām, t.sk. samazinot projekta attiecināmās izmaksas.

ES fondu interneta vietnē²⁶ tabulā Nr.1 pieejama informācija par neatbilstībām un neatbilstoši veiktiem izdevumiem (turpmāk analizē – neatbilstība) un atgūtiem neatbilstoši veiktiem izdevumiem pārskata periodā un kumulatīvi uz pārskata perioda beigām, tabulā Nr.2 – informācija par 2014.gada 2.ceturksnī konstatētajām neatbilstībām tiešo vai pastarpināto valsts pārvaldes iestāžu, atvasināto publisko personu vai citu valsts iestāžu īstenotajos projektos un tabulā Nr.3 informācija par aktivitātēm, kurās konstatēto neatbilstību apjoms pret aktivitātēs pieprasīto finansējumu pārsniedz 2% līmeni, norādot riskantākās aktivitātes, jomas, kurām tiek veikta pastiprināta uzraudzība no VI un AI, SI puses.

7.1. Neatbilstības ar finansiālu ietekmi ES fondu 2007.-2013.gada plānošanas periodā ES fondos līdz 2014.gada 30.jūnijam

Salīdzinājumā ar neatbilstību apjomu līdz 2013.gada 31.martam, tas ir pieaudzis par 8,2 milj. *euro* jeb 8,9% (skatīt grafikā Nr.13). Neatbilstību apjoma pieaugums vērtējams kā mērens. Kopumā samazinājies neatbilstību apjoma pieaugums iepirkumu jomā, kas liecina par neatbilstību mazināšanā izmantoto metožu efektivitāti. Savukārt, pārskata periodā konstatētas neatbilstības 8,8 milj. *euro* apmērā, no kurām 6,2 milj. *euro* jeb 70,5% saistīti ar lauzto līgumu par Liepājas speciālās ekonomiskās zonas pārvaldes projekta “Vēsturiski piesārņotas vietas Liepājas ostas Karostas kanāla attīrīšana” īstenošanu (kas pēc būtības nav neatbilstība, ņemot vērā finansējuma saņēmēja sniegto informāciju par situāciju un priekšlikumu turpmākai rīcībai). VARAM 2014.gada. 20.jūnijā parakstīja ar Liepājas speciālās ekonomiskās zonas pārvaldi vienošanos par projekta pārtraukšanu, jo finansējuma

²³ līdzīgi citu ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansētu projektu ietvaros

²⁴ Jebkurš LR vai ES tiesību akta pārkāpums, kas atbilst Padomes 2006.gada 11.jūlija Regulas (EK) Nr.1083/2006, ar ko paredz vispārīgus noteikumus par ES fondiem un atceļ Regulu (EK) Nr.1260/1999, 2.panta 7.punktā noteiktajam.

²⁵ ES fondu interneta vietnes sadaļā, kur tiek apkopota informācija par ES fondu vadlīnijām, metodikām un skaidrojumiem: <http://www.esfondi.lv/page.php?id=1099>

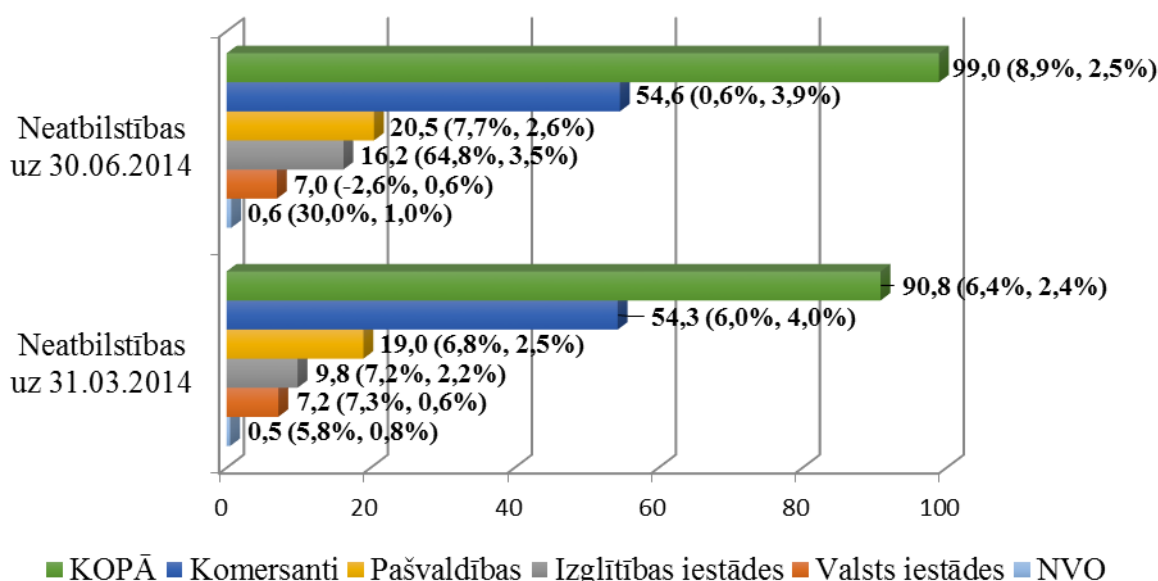
²⁶ ES fondu interneta vietnes sadaļā, kur tiek apkopota informācija par ES fondos konstatētām neatbilstībām: <http://www.esfondi.lv/page.php?id=1188>

FMzino_110814_ES_fondi; Informatīvais ziņojums par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas–Šveices sadarbības programmas apguvi līdz 2014.gada 30.jūnijam

saņēmējs nevar piekrist Izpildītāja prasībai palielināt līguma summu. Izmaksāto finansējumu finansējuma saņēmējs atmaksās pa daļām līdz 2014.gada. 3.oktobrim.

Līdz 2014.gada 30.jūnijam neatbilstību apjoms veido 99,0 milj. *euro* jeb 2,5% no kopējā finansējumu saņēmēju pieprasītā finansējuma (3,9 mljrd. *euro*) (skatīt grafikā Nr.13). Līdz pārskata perioda beigām kopumā atgūti bija 83,5 milj. *euro* jeb 83,7% no kopējā neatbilstību apjoma. Ceturksnī atgūti 4,2 milj. *euro* jeb 47,7% no pārskata periodā konstatētajām neatbilstībām.

Grafiks Nr.13 „Konstatētās neatbilstības sadalījumā pa finansējuma saņēmēju veidiem kumulatīvi uz 2014.gada 30.jūniju un uz 2013.gada 31.martu; milj. *euro* (% pieaugums pret iepriekšējo pārskata periodu – 2013.gada 31.martu un 2013.gada 31.decembri; % no kopējiem finansējuma saņēmēju pieprasītajiem maksājumiem uz 2014.gada 30.jūniju un uz 2013.gada 31.martu).”

DP „Cilvēkresursi un nodarbinātība” ietvaros 2014.gada 2.ceturksnī konstatēto neatbilstību apjoms veido 0,06 milj. *euro*, kas ir sešas reizes mazāk nekā iepriekšējā pārskata periodā. Ņemot vērā DP ietvaros IZM pārraudzībā esošo lielo aktivitāšu skaitu, lielāko apjomu jeb 0,04 milj. *euro* (61,2%) no neatbilstību apjoma veido IZM pārraudzībā esošajos projektos konstatētās neatbilstības. Salīdzinājumā ar iepriekšējo pārskata periodu IZM neatbilstību apjoms DP ietvaros ir samazinājies par 90,3%, kā arī pārskata periodā konstatētās neatbilstības ir atgūtas pilnā apmērā. Pārskata periodā būtiski samazinājies iepirkuma vai konkurences normu neatbilstību apjoms – 0,01 milj. *euro*. Kopumā secināms, ka DP ietvaros līdz šim veiktie pasākumi neatbilstību apjoma samazināšanā vērtējami pozitīvi. Kumulatīvi līdz pārskata perioda beigām ir atgūti 94,6% no kopējā konstatēto neatbilstību apjoma. Lielākoties neatbilstoši veikto izdevumu atgūšana notiek, ieturot neatbilstību summu no kārtējā vai nākamā maksājuma pieprasījuma, pārējos gadījumos atmaksa tiek veikta labprātīgi.

Pozitīvas tendences vērojamas DP „Uzņēmējdarbība un inovācijas”, kur 2014.gada 2.ceturksnī kopējais konstatēto neatbilstību apjoms ir 0,8 milj. *euro*, kas ir par 64,0% mazāk nekā iepriekšējā ceturksnī (2,2 milj. *euro*). No ceturksnī neatbilstoši veikto izdevumu

kopējās summas lielāko apjomu – 0,3 milj. *euro* veido neatbilstība SIA “Olaines ķīmiskā rūpnīca BIOLARS” projektā, kurā tika konstatēti būtiski iepirkuma procedūras pārkāpumi un attiecīgi piemērota 25% korekcija. Kopumā DP ietvaros lielākā neatbilstību daļa (60% no neatbilstoši veikto izdevumu summas) ir saistīta ar iepirkuma vai konkurences normu pārkāpumiem, tāpat arī konstatēti pārkāpumi, kuri ir saistīti ar finansējuma saņēmēju nespēju pildīt līguma vai vienošanās nosacījumus.

DP „Infrastruktūra un pakalpojumi” attiecībā uz krāpšanās gadījuma lietu, ko izmeklē Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs (KNAB), saistībā ar konstatējumu par izsniegtu viltotu VID izziņu, ko iepirkuma konkursa pretendents izmantoja, lai atbilstu iepirkumu vērtēšanas kritērijiem, kā rezultātā tas uzvarēja vairākos Daugavpils pilsētas un novada domes, Līksnas, Kalkūnes un Demenes pagasta pārvaldes un VARAM atbildības aktivitāšu projektu ietvaros rīkotajos publiskajos iepirkumos (14 iepirkumi), kas līdzfinansēti no ERAF un ES lauksaimniecības fonda lauku attīstībai, VI ir aicinājusi AI un SI izvērtēt iespēju pagarināt neatbilstoši veikto izdevumu atgūšanu līdz brīdim, kad KNAB pieņems lēmumu par izmeklēšanas rezultātiem. Joprojām VI gaida atbildi no EK, lai saskaņā ar EK un VI norādījumiem iestādes varētu pieņemt galīgo lēmumu par Daugavpils pilsētas domes īstenotā projekta ietvaros atlikto izdevumu attiecināmību. 2014.gada 4.jūnijā VI darba sanāksmē EK pārstāvjus atkārtoti aicināja iesūtīt oficiālu skaidrojumu. Tiklīdz tiks saņemts oficiāls EK viedoklis, VI nekavējoši informēs par to ES fondu vadībā iesaistītās iestādes un finansējuma saņēmējus, skaidrojot turpmāko iespējamo rīcību saskaņā ar EK pozīciju.

Atsaucoties uz 2014.gada 1.ceturkšņa informatīvajā ziņojumā sniegto informāciju, VI informēja, ka vairākos VVD īstenotajos projektos konstatētas ieviešanas problēmas, tādēļ VARAM bija nepieciešams veikt kompleksu VVD kapacitātes izvērtējumu un dienesta pārbaudi saskaņā ar 2011.gada 8.marta MK sēdes protokollēmuma Nr.14 21.§ ceturto punktu. Saskaņā ar VI rīcībā esošo informāciju VARAM 2014.gada 1.ceturksnī veica minēto pārbaudi, kā rezultātā būtiskus trūkumus nekonstatēja. Vienlaikus VI uzskata un ir atkārtoti aicinājusi VARAM, ka ir jāstiprina VVD kapacitāte nozīmīgu investīciju projektu ieviešanā un vadībā.

2014.gada 11.jūnijā no CFLA tika saņemta vēstule, kurā tika norādīts, ka CFLA pieņēmusi lēmumu par neatbilstības konstatēšanu VRAA projektā Nr.3DP/3.2.2.1.1/08/IPIA/IUMEPLS/005 “Pašvaldību funkciju atbalsta sistēmas izveides 1.kārta”, kā arī informējot, ka VRAA rīcībā nav pieejami finanšu līdzekļi 34 974,65 *euro* apmērā neatbilstoši veikto izdevumu atmaksu veikšanai. Šajā projektā līdzīga situācija bija vērojama arī iepriekšējā ceturksnī, kad šajā pašā VRAA projektā tika lemts, ka neatbilstoši izlietotie līdzekļi uzskatāmi par atgūtiem (pēc būtības finansēti no valsts budžeta). Saskaņā ar MK noteikumu Nr.740 “Kārtība, kādā ziņo par Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda ieviešanā konstatētajām neatbilstībām, pieņem lēmumu par piešķirtā finansējuma izlietojumu un apgūst neatbilstošos izdevumus” 23.punktu līdzīgi arī šajā aktuālajā gadījumā VI ierosina MK lemt par neatbilstoši veikto izdevumu atgūšanu 34 974,65 *euro* apmērā. VI 2014.gada 19.jūnijā aicināja VARAM sniegt apliecinājumu, ka neatbilstoši veiktie izdevumi no VRAA nav atgūstami, vienlaikus nodrošinot, ka tiek veikta dienesta pārbaude saskaņā ar 2011.gada 8.marta MK sēdes protokollēmuma Nr.14 21.§ FMzino_110814_ES_fondi; Informatīvais ziņojums par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas–Šveices sadarbības programmas apguvi līdz 2014.gada 30.jūnijam

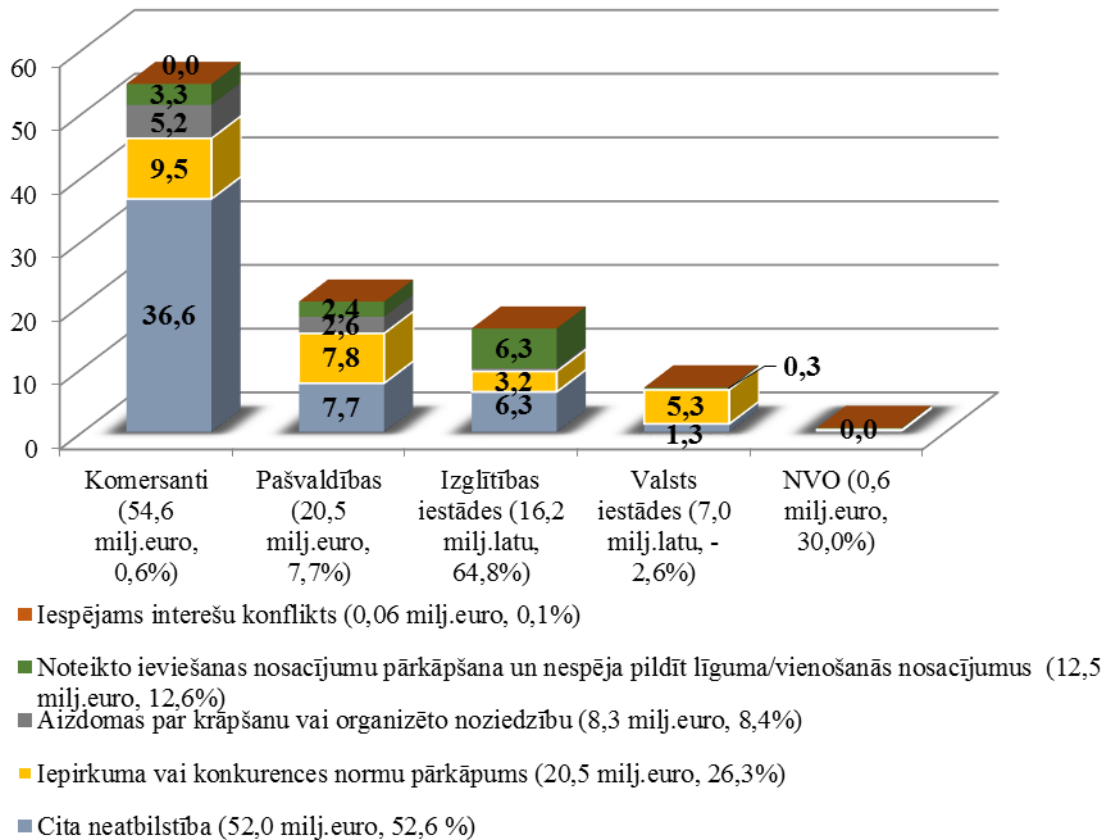
ceturto punktu. VRAA ir ierosinājusi divas dienesta pārbaudes. Veikto dienesta pārbauzu rezultātā VRAA ir identificējusi iepirkumu nolikumos konstatētās neatbilstības, kuras ir atkārtājušās vairākos iepirkumos. Attiecībā uz tālāko rīcību, 2013.gada 30.augusta un 2014.gada 4.jūlija atzinumā par dienesta pārbaudes rezultātiem ir sniegti priekšlikumi, ka, izstrādājot iepirkumu nolikumus, VRAA ņem vērā pārbaudēs konstatētas neatbilstības, kā arī nepieciešamības gadījumā iepirkumu nolikumu izstrādē konsultējas ar CFLA un IUB, tāpat, izveidojot konkrētā iepirkumu komisiju, tiek rūpīgi izvērtēta iepirkuma komisijas locekļu kompetence konkrētajā iepirkuma jomā.

Pārskata periodā tāpat kā iepriekš ir vairākas aktivitātes, kurās neatbilstību apjoms pret aktivitātē iesniegtajiem maksājumu pieprasījumiem pārsniedz 2% būtiskuma līmeni. Kopumā situācija nav būtiski mainījusies un saglabājas līdzšinējās tendences. Līdz šim iestādes regulāri un pēc nepieciešamības nodrošina dažādas preventīvas darbības (semināri, konsultācijas, iepirkumu pirmspārbaudes u.c.) neatbilstību mazināšanai. Tā, piemēram, 2014.gada 21.maija neatbilstību darba grupas sanāsmē EM informēja par veiktajiem pasākumiem neatbilstību mazināšanā, norādot uz sadarbības veidošanu ar VID, kā arī piekļuves tiesību VIS nodrošināšanu finanšu starpniekiem. Tāpat EM norādīja, ka Finanšu instrumentu aktivitātēs (riskā kapitāls, garantijas un aizdevumi) ir konstatējusi būtisku dubultfinansējuma risku ar citām aktivitātēm, piemēram, Biznesa inkubatoriem. Kā problēmu EM norādīja, ka VIS nav pieejama informācija par gala labuma saņēmējiem šajās aktivitātēs. Līdz ar to VI plāno pēc iespējas īstenot EM priekšlikumu 2014.-2020.gada plānošanas periodā VIS ieviest gala labuma saņēmēju uzskaiti, kā arī finansēšanas avotu atšifrējumu.

Jau 2014.gada 1.ceturkšņa ziņojumā informējām par uzsāktām darbībām, lai risinātu problēmas būvniecībā kopumā. Atbilstoši 2013.gada 19.novembra MK sēdes protokola Nr.61 66. § 13.punktam FM ir saņēmusi EM informatīvo ziņojumu par ES fondu 2007.-2013.gada plānošanas perioda projektos konstatētajiem pārkāpumiem būvniecības procesā. VI ir uzsākusi minētā ziņojuma izvērtēšanu un lūgusi EM to izsludināt izskatīšanai VSS sanāsmē. Attiecīgi pēc tam VI sniegs savu atzinumu noteiktajā kārtībā un termiņā. Līdz ar to galvenie secinājumi par ziņojumu un turpmāko rīcību tiks sniegti nākamajā ziņojumā.

Detalizēta informācija par 2007.-2013.gada plānošanas periodā konstatēto neatbilstību apjomu dalījumā pa finansējumu saņēmēju veidiem un neatbilstību veidiem apkopota ziņojuma grafikā Nr.14.

Grafiks Nr.14 „Konstatētās neatbilstības sadalījumā pa finansējuma saņēmēju veidiem un neatbilstību veidiem uz 2014.gada 30.jūniju, milj. euro (neatbilstību % pieaugums pa finansējuma saņēmēju veidiem salīdzinājumā ar datiem līdz 2013.gada 31.martam, neatbilstību % pa neatbilstību veidiem no kopējā neatbilstību apjoma).”

Kopējās tendences 2007. – 2013.gada plānošanas periodā konstatēto neatbilstību sadalījumā pa neatbilstību veidiem saglabājas līdzīgas kā iepriekš, savukārt pārskata periodā apjomīgākās neatbilstības konstatētas līguma nosacījumu neizpildes rezultātā, kas noslēgušās ar projekta līguma laušanu (6,2 milj. euro). Pozitīvi vērtējams, ka pārskata periodā nav konstatēts neviens aizdomu par krāpšanu gadījums. Tāpat salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni par 58,1% samazinājies iepirkumos konstatēto neatbilstību apjoms un pārskata periodā ir 1,3 milj. euro. Tādējādi secināms, ka veiktās kontroles, iepirkumu pirmspārbaudes, kā arī citas preventīvās darbības neatbilstību mazināšanā ir efektīvas un tiek sasniegti plānotie rezultāti.

Lai turpinātu mazinātu iepriekš minēto pārkāpumu skaitu un apjomu ES fondu projektu ietvaros, VI regulāri pilnveido PPIV metodoloģiju, risku noteikšanas kritērijus, ņemot vērā līdzšinējos konstatējumus un praksi. Tādā veidā koncentrējot kontroles uz riskantākajām jomām. Tāpat problēmjautājumi regulāri tiek pārrunāti dažādās sanāksmēs, tādējādi savstarpēji apmainoties ar viedokļiem un labajām praksēm ES fondu projektu administrēšanā.

Analizējot zaudējumus valsts budžetam pārskata periodā, kas ir neatbilstības, kuras konstatētas tiešo vai pastarpināto valsts pārvaldes iestāžu, atvasināto publisko personu vai citu valsts iestāžu īstenotajos projektos, tai skaitā pašvaldību īstenotajos projektos, kā arī citi FMzino_110814_ES_fondi; Informatīvais ziņojums par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas–Šveices sadarbības programmas apguvi līdz 2014.gada 30.jūnijam

neatbilstošie no budžeta veiktie izdevumi, par ko netiks saņemts ES līdzfinansējums, secināms, ka kopumā valsts budžetam pārskata periodā radīti zaudējumi 7,5 milj. *euro* apmērā. Salīdzinājumā ar iepriekšējo pārskata periodu neatbilstību apjoms šo finansējuma saņēmēju īstenotajos projektos palielinājies par 3,8 milj. *euro*. Izdevumi tiek atgūti, tos ieturot no kārtēja/nākamā maksājuma, norakstot, atgūstot un ziņojot MK. Jāņem vērā, ka par 6,2 milj. *euro* no kopējās summas jau ir panākta vienošanās ar finansējuma saņēmēju par līdzekļu atmaksu līdz 2014.gada 3.oktobrim. Papildus zaudējumus valsts budžetam rada neatbilstības, kuras konstatētas komersantu un NVO īstenotajos projektos, ja tos nav iespējams atgūt.

7.2. Neatbilstības EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu un Šveices programmas ietvaros

Līdz pārskata perioda beigām EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentos Valsts kase par neattiecināmiem izdevumiem atzina 5,3 tūkst. *euro* - konstatētie pārkāpumi ir dažāda veida programmu apsaimniekotāju (nozares ministriju) administratīvie pārkāpumi.

CFLA un Valsts kase līdz pārskata perioda beigām par neattiecināmiem izdevumiem kopumā ir atzinušas 185,6 tūkst. *euro* jeb 0,4% no Šveices programmā pieejamā kopējā publiskā finansējuma. 2014.gada 2.ceturksnī ir konstatēti neatbilstoši veiktie izdevumi Tiesu modernizācijas projektā 14,1 tūkst. *euro* apmērā (iepirkumu pārkāpumi) un grantu shēmā „Šveices pētnieku aktivitātes Latvijā” 0,3 tūkst. *euro* apmērā (neatbilstošs administratīvo izdevumu aprēķins).

8. ES fondu ieviešanas, vadības, kontroles un uzraudzības sistēmas darbība un pasākumi tās pilnveidošanai

8.1. Veiktie pasākumi ES fondu vadības un kontroles sistēmas pilnveidošanai

Būtiskākie 2014.gada 2.ceturksnī paveiktie pasākumi ES fondu vadības un kontroles sistēmas pilnveidošanai ir šādi:

- 1. Metodoloģiskā atbalsta stiprināšana ES fondu vadībā iesaistītajām iestādēm** ar mērķi nodrošināt vienotu praksi starp iestādēm un mazināt neatbilstoši veikto izdevumu rašanās risku

- 1) *Vadlīnijas Nr.10.11 „Vadlīnijas ziņošanai par Eiropas Savienības fondu ieviešanā konstatētajām neatbilstībām un neatbilstoši veikto izdevumu atgūšanu 2007.-2013.gada plānošanas periodā”*

2014.gada 17.aprīlī VI, ņemot vērā saņemtos atbildīgo un sadarbības iestāžu komentārus, aktualizēja vadlīnijas, nosakot, ka turpmāk par neatbilstību gadījumiem, kuriem nav finansiālas ietekmes informācija netiek ievadīta VIS, izņemot gadījumus, kuri saistīti ar aizdomām par krāpšanu vai līgumu laušanas gadījumiem. Tāpat vadlīnijas papildinātas ar detalizētāku skaidrojumu aizdomu par krāpšanu gadījumā, informācijas ievadi VIS un EK/OLAF IMS. Vadlīnijās detalizēti skaidrots VIS neatbilstību klasifikators, tas papildināts ar vairākiem jauniem neatbilstību veidiem, piemēram, līguma pārkāpumi, tāpat aktualizēts neatbilstību atklāšanas klasifikators un skaidroti atgūšanas veida saistība ar neatbilstību ievadi.

2) *Vadlīnijas Nr.10.7. "Vadlīnijas par projekta attiecināmo izmaksu pamatojošiem dokumentiem un to pārbaudēm"*

2014.gada 5.jūnijā stājās spēkā atjaunota vadlīniju versija. Tajās ir veikti nelieli precizējumi, kas izriet no EK 2013.gada 25.-29.novembrī veiktā audita konstatējuma un VI veikto deleģēto funkciju pārbažu rezultātiem, t.i. vadlīnijas ir papildinātas ar nepieciešamību atbildīgajām un sadarbības iestādēm, veicot iepirkuma pārbaudi, pārbaudīt finansējuma saņēmēju un piegādātāju gala īpašnieku saistību, ja iepirkums ir veikts atbilstoši MK noteikumiem Nr.299, kā arī noteica, kādas izmaksas tiek ieskaitītas kļūdas līmeņa aprēķinā.

2. Normatīvās bāzes stiprināšana ES fondu ieviešanā

1) *Grozījumi MK 2010.gada 16.februāra noteikumos Nr.140 „Kārtība, kādā vadošā iestāde, sertifikācijas iestāde, sadarbības iestāde vai atbildīgā iestāde veic pārbaudi Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda finansētā projekta īstenošanas vietā”*

2014.gada 9.maijā stājušies spēkā grozījumi MK 2010.gada 16.februāra noteikumos Nr.140 „Kārtība, kādā vadošā iestāde, sertifikācijas iestāde, sadarbības iestāde vai atbildīgā iestāde veic pārbaudi Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda finansētā projekta īstenošanas vietā” . Grozījumi minētajos noteikumos paredz nosacījumus, kādos gadījumos SI vai AI varēs veikt daļēju PPĪV, ka lielajiem projektiem projekta riska līmeni nevērtē, tiem riska līmeni nosaka uzreiz kā augstu, kā arī AI vai SI, veicot pārbaudi, jāpārlicinās par līgumā vai vienošanās par projekta īstenošanu noteikto prasību ievērošanu attiecībā uz horizontālām prioritātēm. Papildus minētajos noteikumos precizēts apakšpunkts, nosakot, ka SI vai AI, pamatojoties uz tās veikto ES fonda projekta risku izvērtējumu, pēc līguma vai vienošanās noslēgšanas ar finansējuma saņēmēju veic PPĪV vismaz reizi projekta īstenošanas gadā augsta riska projektiem, kā arī nosakot, ka VI vai SI, informējot par pārbaudes rezultātiem, ir tiesīga noteikt atbildīgo par ieteikumu ieviešanas uzraudzību.

3. VI kontroļu un virsuzraudzības stiprināšana

Pārskata periodā VI ir turpinājusi veikt deleģēto funkciju pārbaudes. Uz informatīvā ziņojuma sagatavošanas brīdi 2014.gada pārbažu cikla ietvaros ir noslēgušās deleģēto funkciju pārbaudes Labklājības ministrijā, Nodarbinātības valsts aģentūrā, Valsts kancelejā. Uzsāktās pārbaudes Sabiedrības integrācijas fondā, Valsts izglītības attīstības aģentūrā un Izglītības un zinātnes ministrijā ir procesā. Ievērojot šajā periodā pabeigto pārbažu rezultātus, VI ir guvusi pārliecību, ka kopumā AI un SI 2007.-2013.gada plānošanas periodā saskaņā ar Padomes Regulas (EK) Nr.1083/2006 59.panta otro punktu un 60.pantu deleģētās funkcijas pilda atbilstošā kvalitātē, vadības un kontroles sistēma darbojas atbilstoši – atsevišķos gadījumos konstatēti trūkumi, kuriem nav būtiskas ietekmes uz deleģēto funkciju izpildes kopējo kvalitāti. Par konstatēto trūkumu novēršanu ir sagatavoti un ar AI/SI saskaņoti rīcības plāni.

Līdz šim veikto pārbažu ietvaros nav konstatēti būtiski trūkumi ar sistēmiskām pazīmēm, kas varētu ietekmēt atbilstošu vadības un kontroles sistēmas darbību.

8.2. Plānotie pasākumi vadības un kontroles sistēmas pilnveidošanai

Normatīvās bāzes stiprināšana ES fondu ieviešanā

1) *Grozījumi MK 2010.gada 9.novembra noteikumos Nr.1041 „Kārtība, kādā paredzami valsts budžeta līdzekļi Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda*

FMzino_110814_ES_fondi; Informatīvais ziņojums par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas–Šveices sadarbības programmas apguvi līdz 2014.gada 30.jūnijam

līdzfinansēto projektu īstenošanai, kā arī maksājumu veikšanas un izdevumu deklarācijas sagatavošanas kārtība”

Ņemot vērā ES fondu ietvaros veikto auditu rezultātā secināto un, lai uzlabotu kopējo maksājumu pieprasījumu izskatīšanas efektivitāti, ir izstrādāti grozījumi Ministru kabineta 2010.gada 9.novembra noteikumos Nr.1041 „Kārtība, kādā paredzami valsts budžeta līdzekļi Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda līdzfinansēto projektu īstenošanai, kā arī maksājumu veikšanas un izdevumu deklarācijas sagatavošanas kārtība” (turpmāk – MK noteikumi Nr.1041), kuri 2014.gada 12.jūnijā izsludināti Valsts sekretāru sanāksmē (protokols Nr.22, 12.§). Grozījumi minētajos noteikumos paredz precizēt noteikto starpposma izdevumu deklarācijas pārbaudes termiņu no 18 darbdienām uz 35 darbdienām, ka atbildīgā iestāde vai sadarbības iestāde var slēgt līgumus ar finansējuma saņēmēju tikai pēc tam, kad Ministru kabinets ir apstiprinājis normatīvo aktu par attiecīgās aktivitātes īstenošanas kārtību, kurā tiek noteikts arī pieejamais finansējums, ka atbildīgā iestāde sagatavo maksājuma rīkojumu par attiecināmo izdevumu atmaksu 20 darba dienu laikā pēc avansa vai starpposma maksājuma pieprasījuma saņemšanas un 30 darba dienu laikā pēc noslēguma maksājuma pieprasījuma saņemšanas, kā arī pagarinot termiņu kādā tiek izskatīta papildus informācija, t.i., no 5 darba dienām uz 10 darba dienām. Turklāt ar grozījumiem tiek mainīts MK noteikumos Nr.1041 ietvertais nosacījumu par apliecinājumu un izdevumu deklarācijas iesniegšanas termiņu, nosakot, ka izdevumu deklarācijas un apliecinājumi tiek sagatavoti līdz kārtējā gada 20.janvārim, 20.martam, 20.maijam, 20.jūlijam, 20.septembrim un 20.novembrim par izdevumiem, kas ir veikti līdz iepriekšējā mēneša beigām. Savukārt pēdējo starpposma izdevumu deklarāciju sagatavo līdz 2016.gada 20.janvārim par izdevumiem, kas ir veikti līdz 2015.gada 31.decembrim, bet noteikto maksājumu pieprasījumu un maksājumu rīkojumu iesniegšanas maksājumu iestādē gala termiņš tiek pagarināts līdz 2016.gada 15.martam.

2) Jaunā ES fondu 2014.-2020.gada plānošanas perioda normatīvie akti

Informācija par plānotajām un veiktajām darbībām attiecībā uz jauno 2014. – 2020.gada plānošanas periodu sniegta sadaļā „Jaunais ES fondu 2014.-2020.gada plānošanas periods”.

9. Jaunais ES fondu 2014.–2020.gada plānošanas periods

Pārskata periodā veikti vairāki nozīmīgi soļi ES fondu 2014.–2020.gada plānošanas perioda plānošanas dokumentu izstrādē:

- 1) 2014.gada 14.maijā notika starpinstitūciju saskaņošanas sanāksme par Partnerības līgums Eiropas Savienības investīciju fondu 2014.–2020.gada plānošanas periodam (turpmāk – Partnerības līgums);
- 2) 2014.gada 3.jūnijā MK tika apstiprināts Partnerības līgums un tai pat dienā iesniegts oficiāli apstiprināšanai EK;
- 3) 2014.gada 20.jūnijā tika saņemts EK lēmums par Partnerības līguma apstiprināšanu; 2014.–2020.gada plānošanas perioda dokumentu saskaņošanas procesā Latvija ir panākusi vienošanos attiecībā uz šādiem EK izteiktajiem oficiālajiem komentāriem, veicot precizējumus un pārskatot Latvijas sākotnējo ESI fondu investīciju sadalījumu un tās prioritātes, proti:

- a. **Saglabājot kopējo transporta sektorā plānoto investīciju apjomu** – joprojām paredzot finansējumu reģionālo ceļu rekonstrukcijai, saglabājot finansējumu starptautiskajai lidostai “Rīga” un lielajām ostām, kā arī atbilstoši EK nostājai, nodrošinot vēlamo proporciju starp ieguldījumiem ceļu infrastruktūras sakārtošanai un dzelzceļa infrastruktūras pilnveidošanai, tādējādi veicinot ilgtspējīgas un videi draudzīgas transporta sistēmas attīstību.
 - b. Palielinot investīciju apjomu pētniecības un inovācijas jomā, kā arī saņemot ļoti **atzinīgu EK vērtējumu par izstrādāto Viedo specializācijas stratēģijas ietvaru un panākot vienošanos par tālākajiem soļiem pilnīgas ex-ante nosacījumu izpildes nodrošināšanai** šajā jomā (investīciju kartējuma izstrāde, strukturēta diskusiju platforma un monitoringa sistēmas izveide).
 - c. Panākot abpusēji **pieņemamu vienošanos par finansējumu vides Direktīvu *acquis* prasību izpildei** (notekūdeņu jomā), kā arī vides monitoringa jomā.
 - d. **Panākot vienošanos ar EK enerģētikas un energoefektivitātes jomā**, neveicot finansējuma pārdales un atbalstot paredzētās investīcijas ēku energoefektivitātei plānotajā apjomā, vienlaikus Partnerības līgumā paredzot iespēju 2016.gadā pārskatīt Kohēzijas politikas fondu ietvaros plānotos pasākumus un finansējuma sadalījumu, ja Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumenta (CEF) ietvaros netiks piešķirts finansējums šobrīd plānotajiem projektiem.
 - e. Panākot abpusēji pieņemamu vienošanos par finansējumu sociālās iekļaušanas jomā, kā arī **veiksmīgi aizstāvēt kopējo veselības jomā plānoto investīciju apjomu**.
 - f. **Panākot vienošanos ar EK par ieguldījumu attiecināmību publiskās infrastruktūras attīstībā** (t.sk. pievedceļi) 3. un 6.tematiskā mērķa ietvaros, ja tas sekmē MVK konkurētspēju un šādas darbības sniegs papildinošu efektu projektu ietvaros veiktajam ieguldījumam, kā arī attiecas uz konkrētu tematisko mērķi un tā ieguldījumu prioritāti. Papildus ar EK panākta vienošanās par paplašināto degradēto teritoriju definīciju, kas ietver ne tikai ar vidi saistītus ieguldījumus.
 - g. **Panākot vienošanos ar EK par plānoto ieguldījumu struktūras saglabāšanu, t.sk. ieguldījumiem e-pārvaldes procesu optimizācijai un attīstībai**, ievērojot Nacionālajā attīstības plānā 2014.–2020.gadam un Informācijas sabiedrības attīstības pamatnostādņēs 2014.–2020.gadam noteiktos prioritāros virzienus.
 - h. **Panākot vienošanos ar EK par pilsētvides un teritoriālās attīstības investīciju apjomu un pietiekami elastīgām prioritātēm**, nodrošinot iespēju veikt pasākumus degradēto teritoriju revitalizēšanai, Rīgas pilsētas attīstībai un sociāli ekonomiskās situācijas uzlabošanai degradētajās teritorijās.
- 4) 2014.gadā 13.maijā tika saņemti EK komentāri par DP „Izaugsme un nodarbinātība”;
 - 5) 2014.gada 3.jūlijā norisinājās Pagaidu uzraudzības komitejas sēde, kurā tika skatīti jautājumi par izvērtēšanas plānu un vienkāršotajām izmaksām jaunajā plānošanas periodā, kā arī sniegta EK informācija par stratēģiju “Eiropa 2020”, tāpat tika

sniegta informācija par nākamā ES investīciju fondu plānošanas perioda 2014.–2020.gadam plānošanas dokumentu izstrādes progresu.

Pārskata periodā turpinājās darbs pie ES fondu 2014.-2020.gada plānošanas perioda vadības un kontroles sistēmas jautājumiem:

- 1) Turpinās darbs pie jaunās vadības un kontroles sistēmas apraksta sagatavošanas, t.sk. nepieciešamā metodoloģiskā atbalsta:
 - a. š.g. 18.jūlijā ir apstiprinātas Vadlīnijas **Nr.2.1. Vadlīnijas attiecināmo un neattiecināmo izmaksu noteikšanai 2014.-2020.gada plānošanas periodā** (turpmāk – Vadlīnijas), pieejamas ES fondu mājas lapas sadaļā 2014.-2020.gads → Juridiskais ietvars → Vadošās iestādes vadlīnijas / skaidrojumi (<http://www.esfondi.lv/page.php?id=1196>);
 - b. notiek darbs pie izmaksu un ieguvumu analīzes vadlīniju projekta izstrādes, piesaistot JASPERS konsultantu palīdzību;
 - c. uzsākts darbs pie MK noteikumu projektu izstrādes, t.i.,
 - i. par kārtību, kādā ES fondu 2014.–2020.gada plānošanas perioda ietvaros plāno valsts budžeta līdzekļus un veic maksājumus ES fondu projektu īstenošanai, kā arī sagatavo EK iesniedzamo maksājuma pieteikumu un kontu slēgumu,
 - ii. par kārtību, kādā ES fondu vadībā iesaistītās institūcijas nodrošina ES fondu ieviešanu 2014.-2020.gada plānošanas periodā,
 - iii. par kārtību, kādā nodrošina informāciju, komunikāciju un vizuālās identitātes prasības Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda ieviešanā,
 - iv. par kārtību, kādā Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda vadībā iesaistītās institūcijas uzrauga un izvērtē Eiropas Savienības fondu ieviešanu, veic deleģēto funkciju pārbaudes, izveido un izmanto Eiropas Savienības fondu vadības informācijas sistēmu, tai skaitā elektroniskās datu apmaiņas sistēmu,
 - v. par kārtību, kādā tiek noteiktas Eiropas Savienības fondu vadības un kontroles sistēmas izveidošanas un aktualizēšanas prasības.
- 2) Pārskata periodā notika iesniegto piedāvājumu vērtēšana iepirkumam par vienkāršoto izmaksu piemērošanu jaunajā plānošanas periodā, lai veiktu metodiku izstrādi noteiktajām izmaksu kategorijām/ projektu darbībām, balstoties uz DP „Izaugsme un nodarbinātība” ietvaros norādītajiem specifiskajiem atbalsta mērķiem un to ietvaros atbalstāmajām darbībām. 2014.gada. 25.jūnijā iepirkumu komisija pieņēma lēmumu par uzvarētāju un 3.ceturksnī tiks slēgts līgums ar uzvarētāju un tiks uzsākts darbs pie izvērtējuma izstrādes.
- 3) Pārskata periodā iepirkuma komisija pieņēma lēmumu pārtraukt iepirkuma procedūru par ES fondu krāpšanas apkarošanas un korupcijas novēršanas valsts stratēģijas projekta un rīcības plāna izstrādi, kura mērķis bija nodrošināt vienotu ES

un valsts budžeta finanšu interešu aizsardzības valsts politikas ieviešanu un attīstību un izpildītu EK prasību ieviest efektīvus un samērīgus krāpšanas apkarošanas pasākumus. Iepirkuma ietvaros bija pieteicis viens pretendents, kurš pēc izvērtējuma neatbilda izvirzītajām pretendenta kvalifikācijas prasībām. Tiek lemts par turpmāko rīcību.

- 4) 2014.gada 12.jūnijā tika izsludināts iepirkums par apmācību organizēšanu par VI risku vadību 2014.–2020.gada plānošanas perioda Eiropas Savienības fondu un Eiropas Ekonomikas zonas un Norvēģijas finanšu instrumentu ietvaros, nodrošinot visaptverošas zināšanas un vienotu izpratni par risku vadību, lai apmācību ietvaros sagatavotu ES fondu 2014.–2020.gada plānošanas perioda risku vadības stratēģijas projektu, kas ir viena no jaunā perioda regulas prasībām.
- 5) Turpinās darbs pie informatīvā ziņojuma sagatavošanas par nepieciešamajiem cilvēkresursiem ES fondu 2014.–2020.gada plānošanas periodā noteikto funkciju nodrošināšanai un atbildīgo iestāžu specifisko atbalsta mērķu uzraudzības mehānismiem, kurš saskaņā ar MK pieņemto lēmumu ir jāsniedz MK trīs mēnešu laikā pēc DP „Izaugsme un nodarbinātība” apstiprināšanas EK.
- 6) Turpinās darbs pie tehniskās palīdzības līdzekļu piešķiršanai piemērojamo nosacījumu izvērtēšanas un izstrādes.

Ievērojams sasniegums ir tas, ka likumprojekts „Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda 2014.–2020.gada plānošanas perioda vadības likums” (turpmāk – likumprojekts) (VSS - 70) ar FM 2014.gada 30.maija vēstuli Nr.11-VK/3032, iesniegts VKanc izskatīšanai MK sēdē. MK 2014.gada 3.jūnija sēdē likumprojekts atbalstīts (protokols Nr.31, 40.§) un 2014.gada 4.jūnijā iesniegts izskatīšanai un pieņemšanai Saeimā, kur likumprojekts izskatīts un 2014.gada 3.jūlijā pieņemts otrajā, galīgajā lasījumā (stājies spēkā 2014.gada 11.jūlijā). Likumprojekta mērķis, līdzīgi kā ES fondu 2007.–2013.gada plānošanas periodā, ir noteikt ES fondu vadības vispārējos pamatprincipus Latvijas Republikā. Likumprojektā noteiktas ES fondu vadībā iesaistīto institūciju un finansējuma saņēmēja tiesības un pienākumi, uzraudzības komitejas darbības pamatnoteikumi, deleģējums Ministru kabinetam noteikt, kā tiek nodrošināti ES fondu vadības posmi, ES fondu vadībā iesaistīto institūciju pieņemto lēmumu apstrīdēšanas un pārsūdzēšanas kārtība, kā arī informācijas atklātības nosacījumus attiecībā uz informāciju, kas saistīta ar projektiem.

- 7) 2014.gada 15.jūlijā sagatavots un FM vadības komitejā iesniegts ES fondu 2014.–2020.gada plānošanas perioda Uzraudzības Komitejas sastāvs, kurš Uzraudzības Komitejas ietvaros²⁷:

²⁷ Atbilstoši Regulas Nr.1303/2013 48.pantam, lai izvērtētu paveikto un virzību uz programmas mērķu sasniegšanu, dalībvalstij sadarbībā ar vadošo iestādi ir jāizveido uzraudzības komiteja, kuras sastāvs un funkcijas ir definētas Regulas Nr.1303/2013 V sadaļas I nodaļas I iedaļas 48. un 49.pantā.

Uzraudzības komiteja (turpmāk – UK) ir ES fondu vadībā iesaistīta institūcija, kuras tiesības un pienākumi ir noteikti Regulas Nr.1303/2013 49. un 110.pantā un vadības likuma 15. un 16.pantā.

1. uzraudzītu ES fondu finansējuma izlietošanas efektivitāti, projektu ieviešanas gaitu un atbilstību apstiprinātajiem plānošanas dokumentiem;
2. nodrošinātu efektīvu Uzraudzības Komitejas vadību un darbību;
3. spētu pieņemt lēmumus, kas saistīti ar ES fondu ieviešanu un uzraudzību.

MK rīkojumu plānots apstiprināt 2014.gada septembrī.

Nākamajā pārskata periodā plānotie būtiskākie pasākumi:

1. Plānotas diskusijas ar EK, nozaru ministrijām, VKanc un sociālajiem partneriem par nepieciešamajiem precizējumiem DP "Izaugsme un nodarbinātība", attiecīgi paredzot precizētā plānošanas dokumenta iesniegšanu EK oficiāli augusta beigās/septembra sākumā.
2. Plānots turpināt darbu pie vadības un kontroles sistēmas apraksta sagatavošanas, lai veicinātu veiksmīgu sistēmas akreditāciju un perioda uzsākšanu.
3. Plānots augusta vidū izsludināt VSS MK noteikumu projektu par kārtību, kādā tiek noteiktas Eiropas Savienības fondu vadības un kontroles sistēmas izveidošanas prasības.
4. Plānots uzsākt vērtēšanas procesu iepirkuma komisijas ietvaros par saņemtajiem piedāvājumiem 12.jūnijā izsludinātajam iepirkumam par apmācību organizēšanu par risku vadību 2014.–2020.gada plānošanas perioda Eiropas Savienības fondos un Eiropas Ekonomikas zonas un Norvēģijas finanšu instrumentos.
5. Ministru kabineta noteikumu projektu par kārtību, kādā ES fondu vadībā iesaistītās institūcijas nodrošina ES fondu ieviešanu 2014. - 2020.gada plānošanas periodā, tai skaitā tam pievienoto ES fondu projekta iesnieguma standartveidlapu plānots iesniegt apstiprināšanai Ministru kabinetā septembra mēnesī.
6. Vienlaikus turpināsies nosacījumu ātrāk uzsākamajiem SAM izstrāde, kurus plānots uzsākt īstenot 2014. un 2015.gadā. Ir uzsākta 7.2.1.SAM īstenošana "Palielināt nodarbinātību, izglītību vai apmācības neiesaistītu jauniešu nodarbinātību un izglītības ieguvu Jauniešu garantijas ietvaros", kas paredz jauniešu nodarbinātības veicināšanu un iesaisti izglītības sistēmā, kā arī izsludināti iepirkumi un tiek vērtēti piedāvājumi, SAM ietvaros, kas paredz ceļa infrastruktūras sakārtošanu. Detalizētāku informāciju skatīt 2.pielikumā.
7. Uzraudzības Komitejas izskatāmo dokumentu veidus, iesniegšanas un saskaņošanas kārtību, sēžu sagatavošanas un norises kārtību un citas Uzraudzības Komitejas iekšējās kārtības un darbības jautājumus noteiks Uzraudzības Komitejas reglamentā, kuru plānots apstiprināt 2014.gada novembra Uzraudzības Komitejas sēdes laikā.

10. Iepriekšējo MK lēmumu izpilde

Saskaņā ar MK 2014.gada 11.marta sēdes protokollēmuma (prot. Nr.16 38.§) 12.punktu EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu programmu apsaimniekotāji 2014.gadā plāno nodrošināt investīcijas Latvijā 23,1 milj. *euro* apmērā (20,8 milj. *euro* – EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu grants un 2,3 milj. *euro* – valsts budžeta līdzfinansējums). Līdz 2014.gada 2.ceturkšņa beigām bija plānots izlietot 4,8 milj. *euro*, no kuriem ir izlietoti 4 milj. *euro* (jeb par 17% jeb 0,8 milj. *euro* mazāk nekā plānots).

FMzino_110814_ES_fondi; Informatīvais ziņojums par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas–Šveices sadarbības programmas apguvi līdz 2014.gada 30.jūnijam

Attiecībā uz šī paša protokollēmuma 13.punktu sasniegto statusu skatīt 2.pielikumā.

Kopumā tiek pildīti iepriekšējo MK sēžu protokollēmuma punkti, bet vairākumam lēmumu izpildes termiņš ir līdz šī gada beigām, tad arī varēs spriest par to izpildes statusu.

11. Secinājumi un turpmākā rīcība

Pārskata periodā turpinājies darbs pie identificēto ES fondu līdzekļu neapguves risku mazināšanas, kā arī jaunu pasākumu veikšanas, lai sasniegtu minimāli noteikto deklarējamo izdevumu apjomu, kas iesniedzams EK, kas, savukārt, ļautu izvairīties no daļējas automatiskas saistību atcelšanas (piešķiruma zaudēšanas) jeb tā saucamā n+2 n+3 principa neizpildes 2014. un 2015.gadā. Secināms, ka iestādēm joprojām jāuzlabo finanšu plūsmu plānošana, balstoties uz plānoto naudas plūsmas modeli un finansējuma saņēmēju reālām prognozēm, ievērtējot riskus, kā arī jāveic aktīva sadarbība ar projektu iesniedzējiem un finansējuma saņēmējiem šajos jautājumos.

Nākamajā periodā VI turpinās aktīvi uzraudzīt gan iepriekš noteiktos riska mazināšanas pasākumus, gan noteikto maksājumu plūsmu izpildi, kā arī papildus identificēto risku attīstību, lai nepieciešamības gadījumā nekavējoties ārpus kārtas informētu ES fondu Koalīcijas partneru darba grupu un valdību par potenciālajiem ES struktūrfondu piešķiruma daļējas zaudēšanas riskiem un iespējamiem risinājumiem situācijas uzlabošanā.

Pārskata periodā vērojama negatīva tendence attiecībā uz neatbilstību apjoma izmaiņām – salīdzinot ar periodu līdz 2014.gada 31.martam pārskata periodā konstatēto neatbilstību apjoms ir palielinājies par 8,9%. Neatbilstību apjoma pieaugums vērtējams kā mērens. Neatbilstības galvenokārt saistītas ar iepirkumu vai konkurences normu pārkāpumiem. Taču salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni par 58,1% samazinājies iepirkumos konstatēto neatbilstību apjoms. Tādējādi secināms, ka veiktās kontroles, iepirkumu pirmspārbaudes, kā arī citas preventīvās darbības neatbilstību mazināšanā ir efektīvas un tiek sasniegti plānotie rezultāti.

Kopumā secināms, ka DP “Uzņēmējdarbība un inovācijas” projektu īstenošana vienmēr ir saistīta ar lielāku risku, nekā to projektu īstenošana, kurai finansējuma saņēmējs ir valsts iestāde vai pašvaldība, jo projektu īstenojami biežāk mēdz atteikties no projektu īstenošanas, ja rodas grūtības izpildīt nosacījumus, kā arī pastāv lielāks krāpniecisko projektu skaits un lielāks neatbilstību īpatsvars. Vienlaikus uzņēmēji, īstenojot uzņēmējdarbības atbalsta projektus, paši riskē ar lielu privātā finansējuma ieguldījumu, ko var zaudēt, ja projekta ieviešana nav sekmīga. Šie faktori tiks ņemti vērā izstrādājot 2014.-2020.gada plānošanas perioda atbalsta nosacījumus un veidus uzņēmējdarbības atbalsta aktivitātēm.

DP “Infrastruktūra un pakalpojumi” kopumā secināms, ka projektu īstenošana notiek apmierinoši, taču būtiski riski atsevišķos gadījumos joprojām pastāv. Lielākie riski vērojami KF ietvaros SM un VARAM pārraudzībā esošajās aktivitātēs, kurās 2014. gada 2.ceturkšņa periodā ir manāms samērā zems maksājumu plāna izpildes progress, kas SM gadījumā ir saistīts ar uz laiku apturētiem maksājumiem lielajos projektos izdevumu attiecināmības pārlicības gūšanas nolūkos. Savukārt VARAM aktivitātēs problēmjautājumi “Normatīvo aktu prasībām neatbilstošo izgāztuvju rekultivācija” un “Dalītās atkritumu apsaimniekošanas sistēmas attīstība”. KF projektu ieviešanas gaita joprojām īpaši

jāuzrauga, iestādēm atbilstoši kompetencei jāveic nekavējoši koriģējoši pasākumi risku un plānu noviržu gadījumā.

Pārskata periodā veikti vairāki nozīmīgi soļi ES fondu 2014.–2020.gada plānošanas perioda plānošanas dokumentu izstrādē un turpinājās darbs pie 2014.–2020.gada plānošanas perioda vadības un kontroles sistēmas jautājumiem.

Finanšu ministrs

A.Vilks

11.08.2014 10:19

14 928

Ieva Puriņa

Finanšu ministrijas Eiropas Savienības fondu uzraudzības departamenta

Uzņēmējdarbības un inovāciju uzraudzības nodaļas eksperte

Tālrunis: 67095614, fakss: 67095697

E-pasts: Ieva.Purina@fm.gov.lv